

การวิจัยสื่อโป๊ด้วยแนวโป๊ศึกษา: การท้าทายกระบวนทัศน์สื่อโป๊ในฐานะปัญหาสังคม

Using Porn Studies to Challenge the Pornography Paradigm as a Social Problem

ธนวุฒิ ศรีสวัสดิ์¹

Thanawut Srisawat

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Faculty of Sociology and Anthropology, Thammasat University

E-mail : thanawutsri@gmail.com

Date Received : 17 January 2024 Date Revised : 28 March 2024

Date Accepted : 28 March 2024 Date Published online : 27 June 2024

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่ออธิบายกระบวนทัศน์โป๊ศึกษา (porn studies) ในการศึกษาวิจัยสื่อโป๊ (pornography) ที่เคลื่อนออกจากสื่อโป๊ในฐานะปัญหาสังคมสู่ปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม (sociocultural practice) (2) เพื่อสำรวจองค์ความรู้จากการศึกษาวิจัยสื่อโป๊ของนักวิชาการด้านโป๊ศึกษา (porn studies scholars) และช่องว่างองค์ความรู้การศึกษาวิจัยสื่อโป๊ในสังคมไทย บทความนี้อาศัยการรวบรวมและสังเคราะห์จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพบว่าการศึกษาหัวข้อสื่อโป๊ด้วยแนวโป๊ศึกษาที่ก้าวข้ามว่าเป็นปัญหาสังคม ในแง่หนึ่งนักวิชาการด้านโป๊ศึกษามักไม่ถูกสนับสนุนผ่านพื้นที่ทางวิชาการมากพอ ในทางกลับกันการผลิตองค์ความรู้ของนักวิชาการด้านโป๊ศึกษากลับแสดงให้เห็นถึงมิติที่ซับซ้อนของสื่อโป๊ ทั้งเทคโนโลยี อุตสาหกรรม สภาพปัญหา อำนาจ ความหลากหลาย ความสุข รายได้ เพศวิถี และการถูกตีตราของผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการสื่อโป๊ ดังนั้นผู้เขียนเสนอว่าการศึกษาสื่อโป๊ด้วยแนวโป๊ศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทยที่องค์ความรู้จากการศึกษาวิจัยสื่อโป๊ยังไม่หลากหลายมากพอ สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทั้งในเชิงนโยบายและพื้นที่ทางวิชาการต่อการถกเถียงอภิปรายประเด็นสื่อโป๊หลากหลายมุมมอง โดยไม่ใช่แค่มุ่งไปที่ผลกระทบของสื่อโป๊ว่าดีหรือไม่ดีต่อสังคมไทยอย่างไร อีกทั้งการศึกษาวิจัยสื่อโป๊ด้วยแนว

¹ บทความนี้พัฒนาจากวิธีการวิจัยเกี่ยวกับประเด็นสื่อโป๊ด้วยแนวโป๊ศึกษา (porn studies) โดยเป็นส่วนหนึ่งในวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน เรื่อง “เซ็กซ์ครีเอเตอร์กะเทย: ปฏิบัติการไมโครเซเลบริตี ความดึงดูดของทุนกามารมณ์ และความท้าทายในงานสร้างคอนเทนต์ทางเพศ” หลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาขาวิชาการวิจัยทางสังคม คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โป๊ศึกษา ยังเป็นการสำรวจพลวัตสื่อโป๊ในสังคมวัฒนธรรมไทยและสร้างความเข้าใจใหม่ต่อผู้คนในสังคมที่มีต่อสื่อโป๊ด้วยการมีมุมมองที่กว้างขึ้นตามมาด้วย

คำสำคัญ : สื่อโป๊ การวิจัยสื่อโป๊ โป๊ศึกษา นักวิชาการด้านโป๊ศึกษา สตรีนิยม

Abstract

This article 1) examines the porn studies paradigm in pornography research as a paradigm shift from viewing pornography as a social problem to studying it as a sociocultural practice; and 2) explores knowledge production of porn studies scholars to reveal pornography research knowledge gaps in society in Thailand. Data was collected and synthesized from diverse pertinent documents. Results were that studying the topic of pornography with a porn studies approach is a paradigm shift from viewing pornography as a social problem. Porn studies scholars are often under supported in academic spaces. Yet knowledge production of porn studies scholars reveals complex dynamics of pornography, comprising technology, industry, problems, power, diversity, happiness, income, sexuality, and stigmatization of pornography industry stakeholders. These findings suggest that the porn studies approach in Thailand where knowledge from research on pornography is insufficiently diverse may facilitate policy and academic social change and debate on the issue of pornography from different viewpoints. Instead of merely focusing on harmful and beneficent effects of pornography on Thai society, the porn studies approach also explores pornography dynamics in Thai culture, building new social understanding with a wider perspective.

Keywords: Pornography, Pornography research, Porn studies, Porn studies scholars, Feminism.

บทนำ

สังคมไทยช่วงปี พ.ศ. 2564–2565 ได้เกิดปรากฏการณ์ที่ผู้คนในสังคมให้ความสนใจและเกิดข้อถกเถียงวิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างมากต่ออาชีพที่เรียกว่าเซ็กซ์ครีเอเตอร์ที่ถูกนำเสนอโดยสื่อมวลชนและสื่อสำนักต่าง ๆ บนพื้นที่ออนไลน์ว่าคืออาชีพอะไร ทำงานกันอย่างไร ซึ่งการนำเสนอเช่นนี้เป็นผลมาจากปรากฏการณ์การจับกุมเซ็กซ์ครีเอเตอร์กรณี “ไข่นา” เมื่อปี พ.ศ. 2564 เนื่องจากปัจจุบันของสังคมไทยในการผลิต เผยแพร่ และบริโภคสื่อโป๊/สื่อลามก (pornography) ยังเป็นสิ่งที่ไม่ถูกอนุญาติเสรีทางกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 287 (1) และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 (ฉบับที่ 2) มาตรา 14 (4) (สำนักงานกิจการยุติธรรม, 2565) ซึ่งจากปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้

ได้รับความสนใจจากผู้คนในสังคมไทยเป็นอย่างมากและเกิดกระแสลูกชื้อของประชาชนผ่านการติดแฮชแท็ก (hashtag) น้องไข่น้ำ (#น้องไข่น้ำ) บนแพลตฟอร์มเอกซ์/ทวิตเตอร์ (X/Twitter) เพื่อต้องการให้ งานสร้างคอนเทนต์ทางเพศหรืออาชีพเช็ทซ์ครีเอเตอร์ถูกกฎหมาย ไม่ตีตราผู้ทำงานด้านนี้ (ไทยรัฐออนไลน์, 2564) และตอบโต้กับการกระทำจากการจับกุมและคำกล่าวอ้างเจ้าหน้าที่รัฐของรองโฆษกสำนักงานตำรวจ แห่งชาติที่กล่าวว่า “ฝากถึงประชาชน Sex creator และ Porn hubber หรือผู้ที่คิดอยากทำเนื้อหาลักษณะ ลามกจะนำไปเผยแพร่ในโลกออนไลน์...ขออย่าเห็นแก่ผลประโยชน์เฉพาะหน้า เพราะค่าตอบแทนเมื่อดังใน วันนี้เป็นเพียงยาพิษเคลือบน้ำตาลที่จะตามส่งผลร้ายแรงในอนาคตต่อไป” (Workpoint Today, 2564) ขณะเดียวกันก็เป็นปรากฏการณ์ที่เผยให้เห็นถึงมุมมองของผู้คนในสังคมไทยในปัจจุบันที่มีต่อสื่อโป๊ และที่มีต่อ งานด้านเช็ทซ์ครีเอเตอร์ ทั้งกลุ่มที่บ่นด่าและติตราว่างานเช็ทซ์ครีเอเตอร์เป็นงานไร้ศีลธรรมอันดีงามของ สังคมไทยและเป็นปัญหาสังคมในฐานะที่ขายความโป๊ ขายเสียว ก่อให้เกิดการกระทำผิดทางเพศ เด็กและ เยาวชนจะเลียนแบบและทำตาม จึงเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี ในทางกลับกันอีกกลุ่มก็มองต่างออกไปและกลับมาตั้ง คำถามโดยมองว่าเป็นสิทธิและเสรีภาพของผู้คนในสังคมไทยต่อการผลิตและการบริโภคสื่อโป๊

ดังนั้น ท่ามกลางข้อถกเถียงของสังคมไทยปัจจุบันที่มีต่อสื่อโป๊ในประเด็นเช็ทซ์ครีเอเตอร์ ประกอบกับ ในพื้นที่ทางวิชาการได้เกิดกระแสทิศทางใหม่ในการศึกษาวิจัยสื่อโป๊ด้วยแนวโป๊ศึกษา (porn studies)² เพื่อผลิตองค์ความรู้จากการศึกษาวิจัยสื่อโป๊เผยให้เห็นมุมมองที่กว้างไปกว่าแค่การมองสื่อโป๊ในลักษณะหยุดนิ่ง ว่าเป็นปัญหาสังคม บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่ออธิบายกระบวนทัศน์โป๊ศึกษา (porn studies) ในการศึกษาวิจัยสื่อโป๊ (pornography) ที่เคลื่อนออกจากสื่อโป๊ในฐานะปัญหาสังคมสู่ปฏิบัติการทางสังคม วัฒนธรรม (2) เพื่อสำรวจองค์ความรู้จากการศึกษาวิจัยสื่อโป๊ของนักวิชาการด้านโป๊ศึกษาและช่องว่าง องค์ความรู้การศึกษาวิจัยสื่อโป๊ในสังคมไทย โดยบทความนี้อาศัยการรวบรวมและสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งหนังสือ งานวิจัย บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความสำนักข่าว

สื่อโป๊ (Pornography) กับข้อถกเถียงและการถูกมองว่าเป็นปัญหาสังคม

สื่อโป๊อยู่คู่กับสังคมมนุษย์ทั่วทุกมุมโลกมาอย่างยาวนานและ พัฒนาการเรื่อยมาจากวัตถุสิ่งของหรือ ร่องรอยจากภาพเขียนสีแสดงเรื่องทางเพศและการร่วมเพศของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่ถูกนำเสนอให้ เห็นผ่านหลักฐานทางโบราณคดี จนมาถึงยุคที่มนุษย์อยู่กันเป็นระบบสังคมในแบบเชิงอารยธรรมมีอักษร ภาษาเขียน ซึ่งวัตถุสิ่งของรวมทั้งภาษาเขียนที่สื่อหรือพรรณนาถึงเรื่องทางเพศและการร่วมเพศก็ยังคงมีอยู่ (Eko, 2016) ถึงกระนั้นก็ตาม สื่อโป๊ในฐานะที่ถูกถกเถียงและประท้วงตราว่าเป็นปัญหาสังคมมาอย่างยาวนาน เป็นศตวรรษ เพราะถูกผูกโยงเข้ากับชุดคุณค่าของระบบศีลธรรมทางสังคมและการได้รับอิทธิพลจากค่านิยม ทางสังคมและการควบคุมทางสังคม ทั้งบทบาทของศาสนาที่มีส่วนในการกำกับควบคุมพฤติกรรมทางเพศ/

² “โป๊ศึกษา” (porn studies) เป็นทั้งกระบวนทัศน์ (paradigm) สาขาทางวิชาการ และแนวทางการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสื่อโป๊

เพศวิถี (sexuality) ของผู้คนในสังคม โดยที่หลาย ๆ ศาสนาทั่วโลกมักไม่สนับสนุนสื่อโป๊ เพราะไม่ใช่การมีเพศสัมพันธ์เพื่อการสืบพันธุ์และการแต่งงาน จึงถือว่าเป็นบาป และยังเป็นการแสดงออกถึงกามตัณหาที่สามารถสร้างความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมและสังคมได้ (Muhammadong, 2023)

นอกจากนี้ ศีลธรรมของผู้ที่มีอำนาจในสังคมของช่วงเวลานั้น ๆ ซึ่งก็มีบทบาทในการควบคุมและกำหนดนิยามความหมายของสื่อโป๊ รวมทั้งประณามหรือปราบปรามสื่อโป๊ผ่านเงื่อนไขทางกฎหมาย อันเป็นเครื่องมือสำคัญ ตลอดจนในพื้นที่ทางวิชาการของบรรดานักวิชาการซึ่งก็มีส่วนสำคัญต่อการสร้างคำอธิบายว่าสื่อโป๊คือปัญหาสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมุ่งไปที่การศึกษาและสร้างข้อสรุปเหมารวมถึงผลกระทบในด้านเดียวที่เป็นรูปแบบเชิงลบของสื่อโป๊ และมักใช้กรอบทฤษฎีทางด้านวิทยาศาสตร์และวิธีการวิจัยในแบบวิทยาศาสตร์หรือปฏิฐานนิยม (positivism) ต่อการศึกษาผลกระทบของสื่อโป๊และมีความพยายามในการอธิบายเชื่อมโยงเข้ากับการทำงานของระบบร่างกายของบุคคลจากการบริโภคสื่อโป๊ ทั้งการประทับตราว่าเป็นผู้เสพติดสื่อโป๊ การส่งผลต่อจิตใจ ปัญญา และระบบประสาท รวมทั้งก่อให้เกิดความหมกมุ่นทางเพศ สมาธิลดลง (Delmonico, 1997; Watts & Hilton, 2011; Zillmann & Bryant, 1988) อันนำมาสู่การกำจัดและปราบปรามสื่อโป๊ที่ตามมา แต่คำอธิบายด้วยลักษณะดังกล่าวนี้มักถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่ายังไม่สามารถสร้างข้อสรุปต่อการอธิบายการใช้และบริโภคสื่อโป๊ได้เพียงพอ รวมทั้งมีปัญหาในด้านทฤษฎีและระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษาผลกระทบของสื่อโป๊ด้วยแนวแบบวิทยาศาสตร์ที่เป็นการอธิบายเพียงมิติเดียวของผลกระทบเชิงลบของการบริโภคสื่อโป๊ และยังเป็นการลดทอนมาที่ส่วนบุคคลโดยมองไม่เห็นถึงชุดของวาทกรรมและความสัมพันธ์เชิงอำนาจในกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ ที่มีส่วนต่อการควบคุมเรื่องทางเพศและสื่อโป๊ (Burke & MillerMacPhee, 2020) โดยที่การผลิตและการบริโภคสื่อโป๊รวมถึงผลกระทบของสื่อโป๊เป็นเรื่องของการประกอบสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันทางเพศโดยเฉพาะในมุมมองของกลุ่มนักสตรีนิยมที่มองสื่อโป๊ด้วยลักษณะดังกล่าวนี้

สื่อโป๊ในฐานะที่ถูกประณามว่าเป็นปัญหาสังคมนั้น ซึ่งมีเงื่อนไขอันทรงพลังสำคัญที่ทำให้ถูกนิยามว่าเป็นปัญหาสังคม เพราะการถูกโยงเข้ากับผลกระทบเชิงลบในมิติเรื่องทางเพศ เช่น การดูสื่อโป๊ส่งผลให้เกิดอาชญากรรมทางเพศ ก่อให้เกิดความรุนแรงและกระทำความผิดทางเพศ หรือภายในวงการสื่อโป๊มีการเอารัดเอาเปรียบทางเพศและการลดทอนให้เป็นวัตถุทางเพศโดยเฉพาะการลดทอนผู้หญิงให้กลายเป็นวัตถุทางเพศ (sexual objectification) เพื่อถูกใช้เป็นเครื่องมือสร้างความบันเทิงเชิงกามารมณ์ของผู้ผลิตและผู้บริโภคสื่อโป๊ที่เป็นผู้ชาย สื่อโป๊จึงเป็นพื้นที่และโลกของผู้ชาย วิธีคิดดังกล่าวนี้เป็นผลพวงสำคัญจากขบวนการเคลื่อนไหวทางสตรีนิยมในคลื่นลูกที่สอง (second-wave feminism) ช่วงทศวรรษ 1970-1980 ของสงครามทางเพศ นักสตรีนิยม (feminist sex wars) หรือที่เรียกว่าสงครามสื่อโป๊ (porn wars) สงครามทางเพศเลสเบียน (lesbian sex wars) ในการอภิปรายถกเถียงประเด็นเรื่องเพศของผู้หญิงในมุมมองของนักสตรีนิยม ทั้งการถกเถียงถึงความปรารถนาทางเพศ (sexual desire) กิจกรรมทางเพศ (sexual activity) สื่อโป๊ (pornography) การค้าบริการทางเพศ (prostitution) ทั้งในพื้นที่ทางวิชาการและขับเคลื่อนทางสังคมอย่างเข้มข้นจนถึงสตรีนิยมคลื่นลูกที่สาม (third-wave feminism) ในช่วงทศวรรษ 1990 และก็ยังคงถกเถียง

โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการผลิตและบริโภคสื่อโป๊ในแวดวงของสตรีนิยมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันที่มีหลากหลายมุมมองภายในกลุ่มนักสตรีนิยมด้วยกันเอง (Gerhard, 2001; Snyder-Hall, 2010)

อย่างไรก็ตาม การจัดประชุมเรื่องเพศของนักสตรีนิยมที่มีต่อสื่อโป๊ในฐานะหัวข้อหนึ่งในการอภิปรายถกเถียงที่กลายเป็นงานเขียน/งานบันทึกและเผยแพร่สู่สาธารณะในเวลาต่อมานั้น มาจากเหตุการณ์ครั้งสำคัญจากการประชุมบาร์นาร์ดเรื่องเพศ ค.ศ. 1982 (1982 Barnard Conference on Sexuality) ที่กล่าวได้ว่าเป็นชนวนของสงครามทางเพศของนักสตรีนิยม (Echols, 2016) รวมทั้งการผลิตงานทางด้านวิชาการนับตั้งแต่สงครามทางเพศของนักสตรีนิยมที่มีต่อสื่อโป๊ในเวลาถัดมานั้น ซึ่งกลับกลายเป็นว่ามีอิทธิพลต่อพื้นที่ทางวิชาการหลาย ๆ ประเทศทั่วโลกในการถกเถียงประเด็นเกี่ยวกับผลกระทบของสื่อโป๊ ขณะเดียวกันภายในกลุ่มนักสตรีนิยมซึ่งก็มีมุมมองต่อสื่อโป๊ที่เป็นลักษณะขัดตรงข้ามทั้งกลุ่มสตรีนิยมที่ต่อต้านสื่อโป๊ (anti-pornography feminism) และกลุ่มสตรีนิยมที่มีมุมมองบวกต่อเรื่องทางเพศและสื่อโป๊ (pro-sex feminism/Sex-positive feminism) โดยในกลุ่มสตรีนิยมที่ต่อต้านสื่อโป๊นั้น ผู้มีบทบาทสำคัญทั้งในทางวิชาการและการเคลื่อนไหวทางสังคมนับตั้งแต่สงครามทางเพศของนักสตรีนิยมเป็นต้นมา เช่น อันเดรีย ดวอร์คิน (Andrea Dworkin) แคทเธอริน แม็คคินนอน (Catharine MacKinnon) โรบิน มอร์แกน (Robin Morgan) เกล ไดนส์ (Gail Dines) เป็นต้น

มุมมองและการนิยามสื่อโป๊ของกลุ่มนักสตรีนิยมที่ต่อต้านสื่อโป๊ (anti-pornography feminism) โดยมีจุดร่วมสำคัญประการหนึ่งคือการมองว่าสื่อโป๊เป็นการกดขี่ทางเพศและเป็นผลกระทบความอันตรายของสังคมชายเป็นใหญ่ (patriarchal society) ที่มีต่อผู้หญิง และเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเพศและการข่มขืนต่อผู้หญิง ดังประโยคอันโด่งดังของนักสตรีนิยมที่ต่อต้านสื่อโป๊ที่มองว่าการบริโภคสื่อโป๊เป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความรุนแรงที่มีต่อผู้หญิงและการข่มขืน โดยโรบิน มอร์แกน (Robin Morgan) ด้วยคำกล่าวอ้างอันคลาสสิกจากงานเขียนของเธอดังประโยคที่ว่า “สื่อลามกคือทฤษฎี และการข่มขืนคือภาคปฏิบัติ” (“Pornography is the theory, and rape is the practice.”) (Morgan, 1978) เนื่องจากสื่อโป๊มีลักษณะของความรุนแรงที่ถูกผลิตขึ้นในมุมมองและโลกของผู้ชายที่ได้กระทำย่ำยีและลดทอนผู้หญิงให้กลายเป็นวัตถุทางเพศ มีการใช้กำลังบังคับและความรุนแรงของการมีเพศสัมพันธ์ต่อผู้หญิงที่กระทำไม่ต่างจากวัตถุสิ่งของเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ชาย ยิ่งไปกว่านั้นสื่อโป๊ในมุมมองของสตรีนิยมที่ต่อต้านสื่อโป๊โดยนำเสนอให้เห็นว่าสื่อโป๊ไม่ใช่แค่เรื่องทางเพศที่สร้างความบันเทิงหรือบรรลุนิยามปรารถนาทางเพศของผู้ใช้สื่อโป๊ แต่แก่นหลักของสื่อโป๊เป็นรอยต่อหรือเป็นวิธีการสำคัญที่ผู้ชายแสดงพลังอำนาจเหนือ แสดงความยิ่งใหญ่ของผู้ชาย และผู้ชายเป็นผู้กำหนดความหมายและประกอบสร้างผู้หญิงโดยความปรารถนาของผู้ชาย ทั้งการกำหนดผู้หญิงที่แสดงในสื่อโป๊เป็นผู้หญิงสำส่อน (slut) ต้องถูกระทำทางเพศจากผู้ชาย ผู้หญิงถูกลดรูปเหลือเพียงส่วนประกอบของร่างกายในการมีเพศสัมพันธ์เท่านั้นผ่านการถูกถ่ายภาพไปยังสัดส่วนร่างกายแบบโป๊เปลือยและขยายไปยังสัดส่วนเรือนร่างและอวัยวะเพศของผู้หญิง และให้ผู้หญิงศิโรราบแก่การมีเพศสัมพันธ์ต่อผู้ชาย สื่อโป๊จึงไม่ได้มีความเท่าเทียมทางเพศและไม่ได้ให้คุณค่าความเป็นผู้หญิงแต่อย่างใด ขณะเดียวกันเป็นการนำเสนอภาพเหมารวมที่มีต่อผู้หญิงให้เกิดมุมมองที่คับแคบ หลอกลวง และไม่สมจริงเกี่ยวกับความเป็น

ผู้หญิงด้วย เช่น การมุ่งนำเสนอผู้หญิงในสื่อโป๊ให้มีลักษณะอ่อนเยาว์ หน้าสวย ผอมเพรียว สิวใสสะอาด ผิวเรียบเนียนไม่มีขน จึงเป็นการลดทอนความซับซ้อนและความหลากหลายของความเป็นผู้หญิงให้เรียบง่าย เหลือเพียงชุดคุณลักษณะเฉพาะที่ถูกประกอบสร้างจากสื่อโป๊ ซึ่งกลายเป็นทัศนคติเหมารวมที่มีต่อผู้หญิงและความคาดหวังทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงว่าจะต้องมีลักษณะดังกล่าวเท่านั้นที่ตามมาด้วย และในกระบวนการของการผลิตสื่อโป๊ยังมีความเกี่ยวข้องกับการบีบบังคับทางกาย รวมทั้งจิตใจและในเชิงเศรษฐกิจของผู้หญิงที่แสดงในสื่อโป๊ที่แม้ดูเหมือนว่าผู้หญิงจะรู้สึกสนุกสนานกับการแสดงในสื่อโป๊หรือเลือกที่จะอยู่ในวงการอุตสาหกรรมสื่อโป๊ แต่ผู้หญิงไม่ได้อยู่ด้วยการเลือก แต่เพราะผู้หญิงขาดทางเลือก อีกทั้งกลุ่มสตรีนิยมที่ต่อต้านสื่อโป๊ยังมองว่าสื่อโป๊มีความสัมพันธ์กับเรื่องของการค้าบริการทางเพศและการค้ามนุษย์ (sex trafficking) ทั้งผู้หญิงและเด็ก โดยที่สื่อโป๊เป็นวิธีหนึ่งที่ผู้หญิงและเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายถูกค้ามนุษย์และค้าประเวณี หรือเสมือนเป็นช่องทางส่งต่อในการถูกซื้อบริการทางเพศ (Dines, 2010; Dines, Jensen, & Russo, 1998; Dworkin, 1994; MacKinnon, 2005)

ในทางกลับกัน กลุ่มสตรีนิยมเชิงบวกทางเพศและสื่อโป๊ (sex-positive feminism) ที่ได้ผงาดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันของสตรีนิยมที่ต่อต้านสื่อโป๊และมีผลเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยมองสื่อโป๊มีหน้าที่ (function) ต่อผู้หญิงมากกว่าเป็นโทษและเป็นสิทธิของผู้หญิงทั่วโลกที่จะบริโภคสื่อโป๊ด้วย เช่น ข้อเสนอของ เวนดี แม็กเอลรอย (Wendy McElroy) (1997) จากหนังสืออันโด่งดังในทางสตรีนิยมต่อการศึกษาของกลุ่มสตรีนิยมที่ต่อต้านสื่อโป๊ ชื่อว่า “XXX: A Woman's Right to Pornography” เธอชี้ให้เห็นว่าสื่อโป๊ช่วยจัดหาข้อมูลทางเพศให้กับผู้หญิง เนื่องจากเนื้อหาในสื่อโป๊จะให้มุมมองเกี่ยวกับเรื่องเพศที่เกิดขึ้นในบริบทโลกและยังยินยอมให้ผู้หญิงมีประสบการณ์กับการจินตนาการทางเพศได้อย่างปลอดภัย ขณะเดียวกันสื่อโป๊สามารถทำให้ผู้หญิงแปลความหมายเรื่องเพศที่เหมาะสมสำหรับตัวเองได้ โดยเป็นตัวชี้ขึ้นว่าการจินตนาการทางเพศและความปรารถนาที่อยู่ในห้วงที่ลึกสุดของผู้หญิงเป็นอย่างไร และสื่อโป๊สามารถช่วยให้ผู้หญิงสนุกสนานไปกับฉากและสถานการณ์ที่ผู้หญิงไม่สามารถพบเห็นหรือกระทำได้ในชีวิตแห่งความเป็นจริงภายใต้โครงสร้างสังคมชายเป็นใหญ่ ขณะเดียวกันกลุ่มสตรีนิยมเชิงบวกทางเพศและสื่อโป๊ได้วิพากษ์กลุ่มสตรีนิยมที่ต่อต้านสื่อโป๊ถึงประเด็นสิทธิและเสรีภาพในกลุ่มผู้หญิงที่พึงมีและควรปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงหากต้องการบริโภคสื่อโป๊และกิจกรรมทางเพศต่าง ๆ ที่เกิดจากความยินยอมทั้งหมด จึงไม่ใช่การปราบปรามสื่อโป๊ให้หมดไปจากสังคมเหมือนที่กลุ่มสตรีนิยมที่ต่อต้านสื่อโป๊ต้องการ เนื่องจากการเคลื่อนไหวทางสังคมที่แยกไม่ออกจากทางวิชาการในกลุ่มสตรีนิยมที่ต่อต้านสื่อโป๊ได้มีส่วนสำคัญต่อกระบวนการเชิงโครงสร้างสังคมโดยเฉพาะทางกฎหมาย อย่างความพยายามในการแก้ไขกฎหมายและการตั้งองค์การในการปราบปรามสื่อโป๊ รวมทั้งการเข้ามามีส่วนในการสนับสนุนเรื่องของการเซ็นเซอร์/ปิดกั้น (censor) สื่อโป๊ที่กลับกลายเป็นว่าได้สร้างความชอบธรรมให้กับรัฐ โดยเฉพาะทางฝั่งนโยบายพรรคการเมืองอนุรักษ์นิยมและเป็นการขัดกับหลักเสรีภาพอีกด้วย (Strossen, 1993; Willis, 2012) ทำให้กลุ่มสตรีนิยมที่ต่อต้านสื่อโป๊ได้ถูกวิพากษ์โดยสตรีนิยมเชิงบวกทางเพศและสื่อโป๊ต่อประเด็นดังกล่าว ถึงกระนั้นก็ตาม สตรีนิยมเชิงบวกทางเพศและสื่อโป๊ก็ถูกวิพากษ์ในกลุ่มสตรีนิยมด้วยกันเองเช่นกันว่าสตรีนิยมเชิงบวกทางเพศและสื่อโป๊มีความพยายามในการต่อสู้และการเอาชนะกับ

บรรทัดฐานแบบปิตาธิปไตยที่ผู้หญิงก็สามารถบริโภคสื่อไปได้ แต่กลับเป็นการต่อสู้ผ่านการเลือกชีวิตส่วนตัวมากกว่า หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับเสรีภาพส่วนบุคคลและทางเลือกภายในกรอบสังคมที่มีอยู่ แทนที่จะเปิดโปง วิจารณ์ ท้าทาย รื้อระบบบรรทัดฐานในสังคมปิตาธิปไตยขนาดใหญ่ที่นำไปสู่การเลือกปฏิบัติและความรุนแรงทางเพศ (Nguyen, 2013)

จากกระบวนทัศน์สื่อโป๊ในฐานะปัญหาสังคม สู่ไปศึกษา (Porn Studies)

ท่ามกลางข้อถกเถียงผลกระทบของสื่อโป๊ในฐานะการถูกประณามว่าเป็นปัญหาสังคม ทั้งในเชิงศาสนา ผู้ที่มีอำนาจในสังคม บรรดานักวิชาการที่มุ่งอธิบายแง่มุมเชิงลบของสื่อโป๊ภายใต้กรอบทฤษฎีและวิธีการวิจัยแบบวิทยาศาสตร์โดยละเลยความสัมพันธ์เชิงอำนาจของผู้คนในสังคมและยังไม่สามารถหาข้อสรุปของผลกระทบสื่อโป๊ได้ และข้อถกเถียงที่มีอิทธิพลในระดับสากลโลกเป็นอย่างมากในการอธิบายปัญหาและการถกเถียงที่มีต่อสื่อโป๊คือในกลุ่มสตรีนิยมที่แบ่งเป็น 2 ฝ่ายต่อการมองสื่อโป๊เรื่อยมา แต่ถึงกระนั้นในมุมมองของสตรีนิยม ทั้งกลุ่มที่ต่อต้านสื่อโป๊ (anti-pornography) ซึ่งก็ได้ถูกวิพากษ์ว่าละเลยถึงความหลากหลายของสื่อโป๊ในแง่เรื่องของเพศโดยที่ไม่ได้มีแค่ผู้หญิงที่อยู่ในอุตสาหกรรมสื่อโป๊เท่านั้น จุดยืนของนักสตรีนิยมที่ต่อต้านสื่อโป๊มักมุ่งไปที่ความสัมพันธ์เชิงอำนาจทางเพศที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงชายในวงการสื่อโป๊ที่เป็นสื่อโป๊แบบรักต่างเพศ (ชาย-หญิง) (heterosexuality) หรือแม้แต่ในกลุ่มสตรีนิยมเชิงบวกทางเพศและสื่อโป๊ (sex-positive feminism) ก็ให้ความสนใจไปที่สิทธิของผู้หญิงต่อสื่อโป๊ ซึ่งการถกเถียงสื่อโป๊ของสตรีนิยมทั้ง 2 กลุ่มได้บังคับถึงความหลากหลายและความซับซ้อน รวมทั้งความเติบโตของสื่อโป๊ที่ถูกผลิต นำเสนอ และบริโภคในกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศ เช่น สื่อโป๊เกย์ (gay pornography) สื่อโป๊เลสเบียน (lesbian pornography) สื่อโป๊คนข้ามเพศสถานะ (transgender pornography) สื่อโป๊ควีเยอร์ (queer pornography) และประเด็นต่าง ๆ ของสื่อโป๊ (Paasonen, Nikunen, & Saarenmaa, 2007, pp. 16-18)

ด้วยลักษณะกล่าวข้างต้นได้เป็นแรงผลักดันที่นำไปสู่การศึกษาวิจัยสื่อโป๊แนวใหม่ ซึ่งค่อย ๆ เติบโตขึ้นตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 20 และในศตวรรษที่ 21 นี้ นามว่าไปศึกษา (porn studies) อันมีรากฐานและได้รับอิทธิพลจากสำนักคิดเชิงวิพากษ์ (critical studies) และการประกอบสร้างทางสังคม (social constructivism) ไปศึกษาจึงเป็นการเคลื่อนกระบวนทัศน์ (paradigm shift) จากสื่อโป๊ในฐานะปัญหาสังคมสู่การมองและศึกษาวิจัยสื่อโป๊ในฐานะปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม (sociocultural practice) อันมีพลวัตซับซ้อน โดยสามารถพรรณนาผ่านการนำเสนอความโจ่งแจ้งทางเพศ (sexually explicit) ของการปลุกเร้าอารมณ์ที่เป็นคุณลักษณะของสื่อโป๊ จุดมุ่งหมายของไปศึกษาและการวิจัยสื่อโป๊ด้วยแนวไปศึกษาจึงเน้นไปที่การวิพากษ์และการเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกของปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรมที่มีอิทธิพล และมีอำนาจในการกำหนด/ควบคุม รวมทั้งประกอบสร้างในความซับซ้อนของการผลิต การบริโภค และการนำเสนอของสื่อโป๊ในแง่มุมต่าง ๆ ของชีวิตทางสังคม เช่น ธุรกิจและอุตสาหกรรมสื่อโป๊ ผู้ผลิตและผู้แสดงสื่อโป๊ ผู้ชมสื่อโป๊ ประวัติศาสตร์และพิพธิภัณฑ์เกี่ยวประเด็นเรื่องโป๊และสื่อโป๊ กฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับสื่อโป๊ วรรณกรรมประเด็นเรื่องโป๊ สื่อโป๊กับเทคโนโลยี สื่อโป๊กับเพศศึกษา สื่อโป๊กับความสุข และประเด็นร่วมสมัยของสื่อโป๊ในมิติ

ต่าง ๆ (Attwood, 2010; Attwood & Smith, 2014a; Attwood & Smith, 2014b; Comella, 2014; Williams, 2004b)

การศึกษาวิจัยสื่อโป๊ด้วยแนวโป๊ศึกษายังทำให้พื้นที่ทางวิชาการมีข้อมูลในการอภิปรายและวิพากษ์เกี่ยวกับสื่อโป๊หลากหลายมิติมากขึ้น สร้างความเข้าใจใหม่ต่อสังคมที่มีต่อสื่อโป๊หลากหลายมุมมองและก้าวข้ามการถกเถียงสื่อโป๊ที่มุ่งเน้นเพียงแค่ผลกระทบแบบชั่วคราวระหว่างความอันตรายและประโยชน์ของสื่อโป๊ที่มีต่อสังคม ตัวอย่างคำถามในการศึกษาสื่อโป๊แนวโป๊ศึกษามักจะเป็นในรูปแบบ เช่น แบบแผนหรือองค์ประกอบใดในเนื้อหาสื่อโป๊ที่ดึงดูดความสนใจของผู้ชม เพื่อเจาะลึกถึงความซับซ้อนของการทำความเข้าใจว่าทำไมผู้คนถึงชอบสื่อโป๊ในรูปแบบต่าง ๆ แล้วการที่ผู้ชมดูสื่อโป๊ประเภทนั้น ๆ สะท้อนถึงการนำเสนอเพศวิถีในสังคมวัฒนธรรมนั้น ๆ อย่างไร อะไรทำให้พวกเขามีความสุขหรือตื่นเต้นและสิ่งที่อาจนำไปสู่ความรู้สึกรังเกียจสื่อโป๊คืออะไร เพื่อสะท้อนถึงวิถีคิดเรื่องเพศที่ถูกนำเสนอในสื่อโป๊ที่ผู้คนไม่ยอมรับ (Smith, 2021) จึงไม่ใช่การตั้งคำถามและแสวงหาความรู้สื่อโป๊ที่อยู่กับคำถามแบบเดิมที่ถกกันมาหลายทศวรรษว่าผลกระทบของสื่อโป๊ส่งผลดีหรือผลเสียอย่างไรต่อสังคม และเพื่อที่จะเข้าใจถึงสื่อโป๊ในมิติต่าง ๆ อย่างลุ่มลึกต้องอาศัยการผลิตความรู้แบบสหวิทยาการ (interdisciplinary) จากนักวิชาการด้านโป๊ศึกษาที่มีภูมิหลังทางสาขาวิชาที่แตกต่างกัน ในการศึกษาวิจัยและสร้างองค์ความรู้ของสื่อโป๊ เช่น สังคมวิทยา มานุษยวิทยา สื่อศึกษา เพศสถานะและเพศวิถีศึกษา กฎหมาย รัฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ซึ่งทำให้การศึกษาสื่อโป๊ได้ข้อเสนอหลากหลายมุมมองมากขึ้น และในปัจจุบันโป๊ศึกษานอกจากเป็นแนวทางการศึกษาสื่อโป๊ยังได้กลายเป็นแขนงหนึ่งทางวิชาการที่ถูกขับเคลื่อนเข้ามาในหลักสูตรผ่านการเรียนการสอนระดับมหาวิทยาลัยในศตวรรษที่ 21 นี้ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยทางฝั่งประเทศอเมริกาของรายวิชาที่ชื่อว่า “Porn Studies” ซึ่งก่อนหน้านี้มักเป็นการถกเถียงแทรกซึมในสาขาวิชาต่าง ๆ ประกอบกับความล้มเหลวของกรอบความรู้เท่าทันสื่อในปัจจุบันที่มีต่อสื่อโป๊ที่เตือนคนหนุ่มสาว (young people) เกี่ยวกับผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดขึ้นจากสื่อโป๊จนละเลยการสำรวจวัฒนธรรมดิจิทัลของคนหนุ่มสาวซึ่งมีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมกับสื่อโป๊มากขึ้นในหลากหลายมิติ (Byron, 2024; Noble, 2024)

อย่างไรก็ตาม ผลงานทางวิชาการที่ถูกสถาปนาว่าเป็นเล่มแรก ๆ ของการบุกเบิกการศึกษาวิจัยสื่อโป๊แนวใหม่ หรือที่ใน 2 ทศวรรษต่อมาเรียกว่าโป๊ศึกษา (porn studies) คืองานของลินดา วิลเลียม (Linda Williams) (1989) เธอเป็นผู้มีบทบาทสำคัญของโป๊ศึกษา เรื่อง “Hard Core: Power, Pleasure, and the Frenzy of the Visible” ซึ่งงานของเธอต้องการก้าวข้ามข้อจำกัดจากข้อถกเถียงของสตรีนิยมที่แบ่งเป็น 2 ช่วงที่มีต่อสื่อโป๊ โดยฉายภาพให้เห็นถึงสื่อโป๊แบบฮาร์ดคอร์ (hardcore) เป็นลักษณะและมีหน้าที่อย่างไรต่อสังคม รวมทั้งสร้างความรู้และความสุข (knowledge-pleasure) อย่างไร จนในปี ค.ศ. 2004 ได้มีอีกหนึ่งผลงานวิชาการสำคัญที่รวบรวมการเขียนของนักวิชาการที่หลากหลายภูมิหลังทางสาขาวิชาการ เขียนเกี่ยวกับสื่อโป๊อย่างเป็นระบบและหลากหลายประเด็นของการศึกษาสื่อโป๊ผ่านหนังสือรวบรวมบทความ บรรณาธิการโดยลินดา วิลเลียม (Linda Williams) (2004a) เรื่อง “Porn Studies” ที่ซึ่งคำว่าโป๊ศึกษาหรือ “Porn Studies” ได้ถูกกล่าวถึงในที่ทางวิชาการอย่างเป็นทางการ ผลงานดังกล่าวครอบคลุมประเด็นร่วมสมัยของสื่อ

โป๊ในมิติต่าง ๆ มากขึ้น นับจากนั้นทำให้นักวิชาการด้านการศึกษาสื่อโป๊แนวใหม่ด้วยโป๊ศึกษา เริ่มผลิตงานทางวิชาการและตีพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับสื่อโป๊ในลักษณะโป๊ศึกษาเผยแพร่ออกมากันมากขึ้น (Williams, 2014a)

ในการวิจัยแนวโป๊ศึกษารวมถึงนักวิชาการด้านโป๊ศึกษาที่มีความแตกต่างภูมิภาคหลังทั้งประเทศที่ตัวเอง อยู่และสาขาวิชานั้น มีความเติบโตและได้ปรากฏเป็นรูปธรรมมากขึ้นภายใต้ร่มเงาจากการเปิดตัววารสาร นานาชาติ “Porn Studies” ฉบับตีพิมพ์ครั้งแรกปี ค.ศ. 2014 สำนักพิมพ์เร้าท์เลดจ์ (Routledge) โดยมี ผู้ก่อตั้งวารสารและยังเป็นบรรณาธิการฉบับแรก รวมทั้งมีบทบาทสำคัญทางด้านโป๊ศึกษา คือ ฟิโอนา แอตต์วูด (Feona Attwood) และ คลาริสซา สมิต (Clarissa Smith) โดยแอตต์วูดและสมิตชี้ให้เห็นว่าประเด็นสื่อโป๊ แม้จะมีการถกเถียงอย่างเข้มข้นโดยเฉพาะการเคลื่อนไหวของสตรีนิยมคลื่นลูกที่ 2 (second-wave feminism) เป็นต้นมานั้น ผลที่ได้คือไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจน ในทางตรงกันข้ามแอตต์วูดและสมิตกลับอธิบาย ให้เห็นถึงการศึกษาสื่อโป๊ในปัจจุบันที่มีความแตกต่างจากข้อถกเถียงในกลุ่มนักสตรีนิยมที่แบ่งขั้วในการมองสื่อ โป๊ระหว่างกลุ่มที่ต่อต้านและกลุ่มที่สนับสนุนสื่อโป๊ โดยที่ความสนใจทางวิชาการเกี่ยวกับสื่อโป๊ได้รับ แรงผลักดันจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและด้วยความที่ผู้คนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสื่อต่าง ๆ (media technologies) ได้ง่ายขึ้น ประกอบกับการขยายตัวของอุตสาหกรรมและการตลาดของสื่อโป๊และ การเกิดขึ้นของมือสมัครเล่นหรือถ่ายคลิปโป๊ด้วยตนเอง (amateur porn) รวมถึงการผลิตสื่อโป๊ที่เป็นรูปแบบ ทางเลือกและอิสระ ตลอดจนสื่อโป๊สามารถเข้าถึงผู้ชมได้มากขึ้น ทำให้ในทศวรรษที่ผ่านมาความสนใจ การศึกษาสื่อโป๊มีคำถามในการศึกษาที่หลากหลายและครอบคลุมทั้งเพศ เทคโนโลยี ตัวตน และประสบการณ์ หรือแม้แต่วิธีการศึกษาสื่อโป๊ก็มีความหลากหลายอีกด้วย ซึ่งแอตต์วูดและสมิตต้องการรวบรวมให้ปรากฏใน พื้นที่ของการศึกษาสื่อโป๊ผ่านวารสารนานาชาติ “Porn Studies” ในฐานะพื้นที่ของการถกเถียงที่มีความต่าง ของศาสตร์และสาขาของนักวิชาการ/นักวิจัยที่ศึกษาสื่อโป๊ และเป็นพื้นที่ที่สามารถเผยแพร่องค์ความรู้ของ นักวิชาการด้านโป๊ศึกษาที่มีข้อจำกัดในการเผยแพร่งานวิจัยของประเทศที่นักวิชาการด้านโป๊ศึกษาสังกัดอยู่ รวมทั้งยังเป็นพื้นที่ของการถกเถียงสำหรับแนวทางปฏิบัติการวิจัย กรอบทฤษฎี จริยธรรมต่อประเด็นการศึกษา สื่อโป๊ และเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ของโป๊ศึกษาในการศึกษาวิจัยสื่อโป๊ด้วย (Attwood & Smith, 2014b)

ภายหลังจากเปิดตัววารสาร “Porn Studies” ในฐานะพื้นที่สำคัญทางวิชาการต่อการนำเสนอ องค์ความรู้ของการศึกษาวิจัยสื่อโป๊ก็ได้มีนักวิชาการที่นิยามว่าตัวเองสนใจศึกษาสื่อโป๊หรือที่เรียกว่านักวิชาการ ด้านโป๊ศึกษาปรากฏในพื้นที่ทางวิชาการต่าง ๆ มากขึ้น และการศึกษาสื่อโป๊ได้ถูกนำเสนอออกพื้นที่วารสาร “Porn Studies” มากขึ้นตามไปด้วย ในทางกลับกัน แม้ว่าการศึกษาสื่อโป๊ด้วยแนวโป๊ศึกษาจะเติบโตมากขึ้น แต่การวิจัยประเด็นเรื่องโป๊และสื่อโป๊โดยเฉพาะบางสังคมวัฒนธรรมที่ไม่ยอมรับสื่อโป๊ หรือมองว่าสื่อโป๊รวมถึง คนทำงานด้านสื่อโป๊เป็นงานที่น่ารังเกียจ เป็นงานที่ไม่ดี ผิดศีลธรรม เป็นปัญหาสังคม ทำให้นักวิชาการที่ศึกษา เรื่องโป๊และสื่อโป๊นั้นมักจะถูกทำร้าย ถูกตีตรา และถูกเบียดขับในทางวิชาการเสมอ ซึ่งการตีตรานักวิชาการ/ ผู้วิจัยสื่อโป๊มักได้รับอิทธิพลสำคัญจากกลุ่มนักวิชาการที่มุ่งโจมตีสื่อโป๊หรือเป็นปฏิปักษ์กับสื่อโป๊อยู่แล้ว รวมทั้ง จากวาทกรรมสาธารณะของกลุ่มพรรคการเมืองและผู้มีอำนาจในสังคมต่อการกำหนดนิยามความหมายสื่อโป๊

ในสังคมนั้น ๆ ด้วย ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้มีผลต่อการกำหนดทิศทางการวิจัย แหล่งเงินทุนสนับสนุนวิจัย และพื้นที่ทางวิชาการในการศึกษาสื่อโป๊ของนักวิชาการด้านเพศและสื่อโป๊ ในงานของเจนิซ เอ็ม เออร์ไวน์ (Janice M. Irvine) (2018) เธอชี้ให้เห็นถึงความท้าทายที่นักวิจัยต้องเผชิญในสาขาการศึกษาเรื่องเพศและสื่อโป๊ รวมถึงการถูกตีตรา (Stigma) ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องเพศและสื่อโป๊ของพวกเขา โดยนักวิชาการที่ศึกษาเรื่องเพศและสื่อโป๊มักถูกมองคล้ายกับ “ผู้ผลิตสื่อโป๊” (pornographer) ที่นักวิชาการในกลุ่มดังกล่าวมีการพรรณนาเรื่องเพศและนำเสนอความชัดเจนไม่ต่างจากการนำเสนอของสื่อโป๊/สื่อลามก ซึ่งเออร์ไวน์มองว่าการตีตราดังกล่าวสามารถทำหน้าที่ในการจำกัดการผลิตความรู้ทางเพศได้ เช่น การต้องถูกเซนเซอร์ (censor) การไม่ให้ตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการ การถูกปฏิเสธให้เงินทุนสนับสนุนวิจัย รวมทั้งข้อกล่าวหาเชิงลบที่มีต่อนักวิจัยเรื่องเพศสามารถขัดขวางความสามารถในการดำเนินการวิจัยและแบ่งปันสิ่งที่ค้นพบจากอุตสาหกรรมทางเพศอย่างสื่อโป๊ได้อีกด้วย นำไปสู่ความไม่เข้าใจถึงประสบการณ์ของผู้ที่ทำงานอยู่ในอุตสาหกรรมทางเพศที่ตามมาด้วย ขณะเดียวกันนักวิชาการที่ศึกษาสื่อโป๊ยังต้องเผชิญกับคณะกรรมการสถาบันการศึกษาและแหล่งผู้ให้ทุนวิจัย (funders) ที่ขอให้ปรับเปลี่ยนข้อเสนอโครงการวิจัย โดยให้ปรับภาษาหรือกำจัดคำหยาบ/คำลามกออก (dirty words) ในฐานะคำที่สื่อถึงเรื่องทางเพศ รวมทั้งปัญหาในด้านการตีพิมพ์และเผยแพร่ทางวิชาการจากการใช้ภาพที่โจ่งแจ้งทางเพศของสื่อโป๊เข้ามาประกอบงานวิจัยที่ยังคงเป็นปัญหาในการเผยแพร่งานวิจัย ถึงแม้จะเป็นแหล่งข้อมูลสนับสนุนข้อเท็จจริงในประเด็นการศึกษาก็ตาม ตลอดจนการนำเสนอทางวิชาการที่ในบางครั้งนักวิชาการที่ศึกษาสื่อโป๊ได้ใช้คำโป๊ประกอบการสนทนาก็จะถูกตั้งคำถามถึงความเหมาะสมด้วย ทำให้วิธีการเลี้ยงกับความท้าทายดังกล่าวของนักวิชาการ/นักวิจัยในการศึกษาสื่อโป๊ในอดีต คือการที่พวกเขา มักใช้แนวทางแบบวิทยาศาสตร์ (scientific model) ในการศึกษาสื่อโป๊ เพราะการอ้างว่าเป็นกลาง ไม่ได้มีอคติ ไม่ได้ใช้ความรู้สึกและความเป็นตัวตนของนักวิจัยทำให้นักวิชาการที่ศึกษาสื่อโป๊มีความเสี่ยงกับการถูกตั้งคำถามในเชิงความเหมาะสมลดน้อยลง (Attwood, Maina, & Smith, 2018)

ขณะที่ในสังคมร่วมสมัยที่อุตสาหกรรมสื่อโป๊มีความเติบโตและถูกนำเสนอให้เห็นในชีวิตประจำวันมากขึ้น โดยเฉพาะช่องทางอินเทอร์เน็ต ประกอบกับกระแสสังคมปัจจุบันที่ในทางวิชาการมีแนวทางปฏิบัติการวิจัยที่หลากหลายมากขึ้น รวมถึงการให้ความสำคัญและการยอมรับถึงอัตลักษณ์ของผู้วิจัย (เชื้อชาติ ชนชั้น เพศ รสนิยมทางเพศ) ที่ถูกนำมาพิจารณาว่าสามารถมีอิทธิพลในกระบวนการวิจัยที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งความจำเป็นในการยอมรับจุดยืนของผู้วิจัย (มุมมอง อคติ อัตวิสัย) การสะท้อนย้อนกลับ (reflexivity) จากตัวตนของผู้วิจัย และหัวข้อที่ผู้วิจัยที่กำลังศึกษาวิจัย ตลอดจนศักยภาพการสำรวจหัวข้อการวิจัยจาก “มุมมองภายใน” ของผู้วิจัยในฐานะผู้ที่มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งหรือด้วยวิธีการที่เรียกว่าอัตเชิงชาติพันธุ์วรรณนา (autoethnography) สิ่งเหล่านี้เริ่มมีความสำคัญมากขึ้นในการวิจัยหลาย ๆ ประเด็น รวมถึงการศึกษาในประเด็นสื่อโป๊ด้วย (Attwood et al., 2018) ในทางกลับกันแม้ว่าโป๊ศึกษาจะค่อย ๆ เฟื่องฟูขึ้น แต่ก็ถูกวิพากษ์ในกลุ่มนักวิชาการด้านโป๊ศึกษาที่มีต่อโป๊ศึกษาในการศึกษาวิจัยสื่อโป๊ด้วยเช่นกัน โดยที่การศึกษาวิจัยเรื่องโป๊และสื่อโป๊ของความเป็นโป๊ศึกษานั้น ต้องตระหนักถึงเงื่อนไขและค่านึงถึงความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมของตัวนักวิชาการที่ศึกษาสื่อโป๊ด้วย ซึ่งงานเขียนของคาเทรียน จาคอบส์ (Katrien

Jacobs) (2014) เธอได้วางรากฐานสำคัญถึงข้อคำนึงดังกล่าวนี้ โดยเธอวิพากษ์ไปศึกษาและการวิจัยแนวสื่อโป๊ว่าถูกครอบงำ (dominated) จากเครือข่ายวิชาการในยุโรปและอเมริกา เนื่องจากหลาย ๆ ประเทศในยุโรปและอเมริกา การผลิตสื่อโป๊สามารถทำได้อย่างถูกกฎหมายขณะที่หลาย ๆ ประเทศในเอเชียมีอุตสาหกรรมสื่อโป๊รูปแบบบ้าน ๆ ที่มีขนาดเล็กกว่า (local porn industries) และเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย เช่น จีน ไทย อินโดนีเซีย รวมถึงความแตกต่างของวัฒนธรรมการผลิต การบริโภค และเนื้อหาที่ถูกนำเสนอในสื่อโป๊ไม่ได้เป็นลักษณะสากล ประเด็นเรื่องของความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมของสื่อโป๊ จึงเป็นเงื่อนไขที่นักวิชาการแนวไปศึกษาต้องตระหนักในการสร้างคำอธิบายและองค์ความรู้จากการศึกษาสื่อโป๊ร่วมด้วย

ความหลากหลายขององค์ความรู้จากการวิจัยสื่อโป๊ในลักษณะไปศึกษา

นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2014 ที่วารสารนานาชาติ “Porn Studies” ถือกำเนิดขึ้น โดยเป็นช่วงสำคัญที่ในทางวิชาการในระดับนานาชาติได้มีพื้นที่ทางวิชาการในการแลกเปลี่ยนและนำเสนอองค์ความรู้ของการศึกษาสื่อโป๊มากขึ้น และได้ขยายขอบเขตไปยังพื้นที่และช่องทางอื่นในการเผยแพร่องค์ความรู้ ทำให้นักวิชาการในการศึกษาและนำเสนอองค์ความรู้ของสื่อโป๊ในลักษณะไปศึกษาที่ก้าวข้ามกระบวนทัศน์สื่อโป๊ในฐานะปัญหาสังคมที่หยุดนิ่ง กลับได้ข้อค้นพบที่หลากหลายและมีมิติที่ซับซ้อนของสื่อโป๊ ทั้งเทคโนโลยี อุตสาหกรรม สภาพปัญหา อำนาจ ความหลากหลาย ความสุข รายได้ เพศวิถี และการถูกตีตราของผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการสื่อโป๊ ทำให้ไม่สามารถกล่าวเหมารวมแบบชั่วคราวว่าสื่อโป๊ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร ตลอดจนการสร้างข้อเสนอในทางวิชาการที่มีต่อสื่อโป๊ก็ไม่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเสมอไป ในส่วนนี้ผู้เขียนนำเสนอตัวอย่างให้เห็นถึงความหลากหลายขององค์ความรู้จากการวิจัยสื่อโป๊ในลักษณะไปศึกษา โดยยกตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม ในลักษณะพอสังเขปดังนี้

1. สื่อโป๊กับผู้ทำงานและผู้ใช้/ผู้บริโภค

การศึกษาสื่อโป๊ในลักษณะไปศึกษาช่วงแรก ๆ มักเป็นการศึกษาด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาว่าสื่อโป๊นำเสนอและสะท้อนอะไร แต่ก็ไม่มากพอที่จะทำความเข้าใจถึงชุดประสบการณ์ผู้ทำงานในวงการสื่อโป๊ ในฐานะที่พวกเขาก็เป็นแรงงานประเภทหนึ่ง ยิ่งไปกว่านั้นกลับไม่ได้รับความสนใจจากกลุ่มนักวิชาการด้านการศึกษาแรงงานอีกด้วย ทำให้นักวิชาการด้านสื่อโป๊ในลักษณะไปศึกษาพยายามเข้าไปศึกษาและสำรวจเบื้องหลังของอุตสาหกรรมหนังโป๊ดังเช่นสังคมอเมริกาที่การผลิต การบริโภค และการนำเสนอสื่อโป๊ทำได้ถูกกฎหมาย นักวิชาการด้านไปศึกษาเข้าไปเก็บข้อมูลด้วยการพูดคุยกับนักแสดงหนังโป๊แล้วนำมาเผยแพร่ให้เห็นถึง “เสียง” ของผู้ทำงานกลุ่มนี้ว่านักแสดงหนังโป๊ทำงานกันอย่างไรและมุมมองที่มีต่องานและอุตสาหกรรมหนังโป๊ที่พวกเขาทำเป็นอย่างไร ซึ่งได้ข้อค้นพบที่แสดงให้เห็นมิติที่ซับซ้อนทั้งการถูกตีตรา ความไม่มั่นคงทางรายได้ และสภาพปัญหาของคนในวงการอุตสาหกรรมหนังโป๊ที่นักแสดงหนังโป๊มักเผชิญ เช่น สุขภาพจิตของนักแสดงหนังโป๊ที่เป็นผู้หญิงข้ามเพศสถานะได้รับแรงกดดันจาก “รางวัลนักแสดงหนังโป๊” ในฐานะสัญลักษณ์การรับรองถึงความเป็นมืออาชีพ สิ่งนี้นำมาสู่การแข่งขันกันของคนในวงการ ความเป็นเพื่อนแทบไม่มี เพราะต่าง

คนต่างต้องการรางวัล ทำให้การดูแลตัวเองด้วยการไปทำกิจกรรมอื่น ๆ เป็นสิ่งที่นักแสดงหญิงโป๊เลือก เพราะสามารถบรรเทาความกดดันนี้ได้ รวมทั้งยังเผชิญกับความไม่มั่นคงเรื่องของรายได้ที่อุตสาหกรรมด้านนี้ไม่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของนักแสดงหญิงโป๊ที่เพียงพอ โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายด้านการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการดูแลตัวเองในฐานะต้นทุนหลักของคนทำงานด้านนี้ เช่น ด้านหัตถการความงาม เสื้อผ้า หน้าผม ขณะเดียวกันภายในระบบทุนนิยม (หรือทุนนิยมตอนปลาย) ยังมีความขัดแย้งในตัวเองด้วยการใช้ประโยชน์จากความแตกต่างทางเชื้อชาติ (race) ที่นำมาซึ่งการสร้างรายได้ที่สูงขึ้นสำหรับนักแสดงหญิงโป๊ด้วย ซึ่งมีนักแสดงหญิงโป๊ไม่ต้องการรับบทที่น่ารังเกียจอย่างการเหยียดเชื้อชาติ แต่ในทางกลับกันโครงสร้างของการให้รายได้กลับทำให้เกิดภาวะลักลั่นของนักแสดงหญิงโป๊ เช่น นักแสดงหญิงโป๊หญิงผิวขาวบางคนหลีกเลี่ยงฉากกับนักแสดงหญิงโป๊ชายผิวสีในตอนแรก เพื่อสร้างความคาดหวังสำหรับฉากที่จะได้ชมระหว่างนักแสดงที่มีความต่างทางเชื้อชาติ กลยุทธ์นี้ใช้เพื่อเพิ่มค่าตอบแทนที่สูงขึ้นสำหรับฉากหญิงโป๊ดังกล่าว (Berg, 2021; Del Rio & Pezzutto, 2020)

เมื่อเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าประกอบกับความแพร่หลายของแพลตฟอร์มออนไลน์และการถ่ายทอดสดออนไลน์บนเว็บไซต์ต่าง ๆ นักวิชาการด้านโป๊ศึกษาก็เขยิบไปศึกษาผู้ทำงาน/ผู้ผลิตสื่อโป๊บนพื้นที่ออนไลน์ ดังเช่นงานประเภท “แคมมิง/เซ็กซ์แคม” (camming) หรือก็คืองานถ่ายทอดสดตัวเองในลักษณะโป๊ให้กับผู้ชมบนแพลตฟอร์มออนไลน์ ซึ่งเป็นงานที่เติบโตเป็นอย่างมากในปัจจุบัน ด้วยการศึกษาว่าการผลิตความสุขและความสุขของคนทำงานแคมมิงเป็นอย่างไร ซึ่งพบประเด็นสำคัญที่แสดงให้ถึงจุดตัดที่ทับซ้อนและข้อเสนอในการทำทนายประเด็นการวิจัย อย่างเช่นงานวิชาการเกี่ยวกับคนอ้วนในเชิงสังคมศาสตร์ที่การศึกษาคนอ้วนไม่ควรแค่มุ่งไปที่ประเด็นการวิจัยเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติที่คนอ้วนต้องเผชิญในชีวิตประจำวันเท่านั้น แต่ควรศึกษาความสุขของคนอ้วนด้วย ดังเช่นในอุตสาหกรรมงานแคมมิงที่ให้อำนาจกระทำการ (agency) แก่ผู้ทำงานด้านนี้ทั้งการเลือกเวลาทำงานถ่ายทอดสดออนไลน์ได้และไม่คำนึงถึงสัญชาติ เชื้อชาติ เพศ รสนิยมทางเพศ ขนาดร่างกาย เมื่อเทียบกับการผลิตสื่อโป๊แบบดั้งเดิม (traditional pornography) โปรดิวเซอร์หรือผู้กำกับมักเป็นผู้ตัดสินใจว่าใครจะแสดงในหนังโป๊ของค่ายบริษัทตนเอง และมักมีส่วนในการจ้างงานที่เหยียดเชื้อชาติ เกลียดคนข้ามเพศสถานะ และเกลียดชังคนอ้วน ขณะที่งานแคมมิงได้เป็นพื้นที่ที่ผู้หญิงอ้วนสวยร่างใหญ่ (big beautiful women) ผู้หญิงอ้วนผิวดำร่างใหญ่ (big beautiful black woman) ทำทนายวาทกรรมต่อต้านความอ้วน/คนอ้วน พวกเขาพบกับความสุขกับการทำงานด้านนี้และเป็นการเสริมพลังอำนาจในการยอมรับต่อรูปร่างความอ้วนของตนเองระดับสูงด้วย ขณะเดียวกันการแสดงเว็บแคมออนไลน์ของสาวอ้วนยังสามารถช่วยเปลี่ยนวิธีคิดของผู้คน โดยเฉพาะผู้ชมที่เป็นผู้ชายสามารถเห็นคุณค่าในความเป็นรูปร่างของผู้หญิงอ้วนได้ ในทางกลับกันงานแคมมิงในกลุ่มสาวอ้วนผิวขาวกลับได้รับการยอมรับมากกว่า เมื่อเทียบกับสาวอ้วนผิวดำที่จะต้องต่อสู้กับการเหยียดเชื้อชาติ ซึ่งนำไปสู่ข้อเสนอสำคัญในทางวิชาการที่นักวิชาการด้านโป๊ศึกษาและนักวิชาการด้านการศึกษาคนอ้วน (fat studies) จะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงอุตสาหกรรมทางเพศและสื่อโป๊ที่เกี่ยวข้องกับคนอ้วนที่ยังไม่ถูกกล่าวถึงมากนัก

(underrepresentation) เช่น ผู้หญิงอ้วนข้ามเพศสถานะ ผู้ชายอ้วนข้ามเพศสถานะ คนอ้วนที่เป็นเคียวร์และนอนไบนารี (Jones, 2019, 2020)

อย่างไรก็ตาม ในขณะที่การศึกษาสื่อโป๊ในประเด็นว่าด้วยการใช้/บริโภคสื่อโป๊ที่เป็นความพยายามต่อการทำความเข้าใจและแสดงถึง “เสียง” รวมถึงแง่มุมที่ซับซ้อนของผู้ใช้สื่อโป๊ว่ามีมุมมองต่อการใช้สื่อโป๊ของพวกเขาอย่างไร เช่น มีงานศึกษาชิ้นหนึ่งแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างวิธีที่แต่ละบุคคลใช้สื่อโป๊กับการพัฒนาความเป็นตัวตนทางเพศของพวกเขา (sexual self-development) ซึ่งพบประเด็นสำคัญถึงเหตุการณ์การใช้สื่อโป๊ เช่น ความเร้าอารมณ์และการเรียนรู้วิธีการต่าง ๆ ในการช่วยตัวเองสำเร็จความใคร่ การศึกษา/ความรู้เรื่องเพศวิถี การสำรวจเรื่องเพศ (อัตลักษณ์ทางเพศของผู้ใช้สื่อโป๊จากการดูสื่อโป๊) และการเพิ่มประสิทธิภาพทางเพศในการมีเพศสัมพันธ์กับคนรักผ่านจินตนาการทางเพศที่สื่อโป๊นำเสนอแง่มุมต่าง ๆ การใช้สื่อโป๊จึงส่งผลต่อความสามารถทางเพศของแต่ละบุคคลและการพัฒนาตนเองทางเพศของผู้ใช้สื่อโป๊ด้วย (Wahl, in press) ในทางกลับกันมีงานศึกษาชิ้นหนึ่งที่เผยให้เห็นความซับซ้อนของปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อการใช้สื่อโป๊ ดังประเทศที่สื่อโป๊ผิดกฎหมายเช่นอินเดีย ซึ่งพบประเด็นสำคัญที่เกี่ยวเนื่องจากแรงกดดันทางศีลธรรมและอำนาจทางกฎหมายได้ส่งผลต่อการเผชิญกับความขัดแย้งของความสุขและความเสี่ยงของผู้หญิงอินเดียที่มีความต้องการต่อการใช้สื่อโป๊ เช่น การตั้งคำถามถึงความผิดศีลธรรมและความรู้สึกผิดว่าตัวเองเป็นโสเภณีจากการดูสื่อโป๊หรือไม่ และเมื่อต้องการดูสื่อโป๊ ผู้หญิงอินเดียต้องดูสื่อโป๊อย่างแอบ ๆ หรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่สะดวกในการชมสื่อโป๊ ทำให้ผู้หญิงอินเดียที่ดูสื่อโป๊ต้องระวังตัวซึ่งก็เกิดคำถามว่าเธอเหมือนกำลังก่ออาชญากรรมประเภทหนึ่ง ทั้งที่อยากจะทำเปลือยไปกับการชมสื่อโป๊ (Chowkhani, 2016)

2. ความหลากหลายและสรรพลึงของสื่อโป๊

การตระหนักถึงความหลากหลาย (diversity) ของชีวิตทางสังคมได้กลายเป็นหัวข้อสำคัญสำหรับการถกเถียง การศึกษาและนำเสนอองค์ความรู้ของสื่อโป๊มากขึ้น เพื่อที่จะอธิบาย วิพากษ์ และเผยให้เห็นถึงแง่มุมต่าง ๆ ว่าสื่อโป๊ที่ถูกผลิตขึ้นและนำเสนอความหลากหลายนั้นได้ทำลายชุดความรู้บรรทัดฐานของคนกลุ่มใด เช่น สื่อโป๊ผู้พิการ (disability pornography) ในงานของไรอัน ธอร์นีย์ครอฟต์ (Ryan Thorneycroft) (in press) ได้รวบรวมบทสนทนาของผู้แสดงหนังโป๊ที่เป็นเกย์ผู้พิการในการมีเพศสัมพันธ์กับนักแสดงหนังโป๊เกย์ที่ไม่พิการ ซึ่งงานของเขาแสดงให้เห็นผ่านกรณีนักแสดงหนังโป๊เกย์ผู้พิการที่ตัวเขาเปลี่ยนจากความน่าสังเวชและความน่าสงสารที่สังคมมองคนพิการ ให้ผู้ชมเห็นเขาในแบบที่คนพิการสามารถเปลือยเปลีนและสนุกกับการมีเพศสัมพันธ์ได้ ซึ่งผู้พิการก็มีความต้องการทางเพศเหมือนกับคนทั่วไป คนพิการสามารถมีชีวิตและความสุขทางเพศจากการแสดงและใช้สื่อโป๊ได้ เพราะในโลกของสื่อโป๊โดยส่วนใหญ่แล้วผู้คนต่างมองหาภาพลักษณ์ที่สมบูรณ์แบบ แต่ไม่ใช่ทุกคนจะมีภาพลักษณ์ได้อย่างสมบูรณ์แบบในชีวิตประจำวัน ประกอบกับในวงการสื่อโป๊มักกีดกันผู้พิการ รวมทั้งการนำเสนอสื่อโป๊ก็ยังขาดหายไปของสื่อโป๊ผู้พิการด้วย

งานของธอร์นีย์ครอฟต์จึงเสนอให้มีการสำรวจและศึกษาสื่อโป๊ผู้พิการมากขึ้น เพื่อให้ชีวิตทางเพศและสื่อโป๊ของผู้พิการได้ถูกพูดถึงและฉายภาพให้สังคมได้เห็นถึงความหลากหลายของผู้คนมากขึ้น

นอกจากนี้ ด้วยความเติบโตของนวัตกรรม แพลตฟอร์ม แอปพลิเคชัน และเทคโนโลยีที่เป็นการประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ไปจนถึงปัญญาประดิษฐ์ (artificial intelligence) ที่มีอิทธิพลในชีวิตทางสังคม ล้วนส่งผลต่อวิถีปฏิบัติ อารมณ์และความรู้สึกทางเพศที่ตามมาด้วย ซึ่งสื่อโป๊ก็ได้พลัดไปพร้อม ๆ กับลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้การศึกษาและนำเสนอองค์ความรู้สื่อโป๊แนวโป๊ศึกษาได้เขยิบเข้าไปศึกษาปรากฏการณ์สื่อโป๊กับการเชื่อมต่อสรรพสิ่งของสื่อโป๊ที่ไม่ใช่จุดเน้นเพียงแค่มนุษย์เท่านั้น แต่คือการมองถึงชุดความสัมพันธ์ การปฏิสัมพันธ์ที่ต่างมีอำนาจกระทำระหว่างมนุษย์กับที่ไม่ใช่มนุษย์ (non-human) จึงเป็นการศึกษาสื่อโป๊ในประเด็นระหว่างมนุษย์กับที่ไม่ใช่มนุษย์ เช่น มีงานศึกษาชิ้นหนึ่งที่ใช้กรอบทฤษฎีเครือข่าย-ผู้กระทำ (actor-network theory) ในฐานะทฤษฎีที่มีจุดวิเคราะห์ผู้กระทำที่เป็นมนุษย์และไม่ใช่มนุษย์ที่มีอิทธิพลในเครือข่ายความสัมพันธ์และการประกอบสร้างร่วมกัน โดยนำไปศึกษาการบริโภคสื่อโป๊ผ่านการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้ใช้สื่อโป๊สังคมตุรกีและผนวกรวมกับสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์มาร่วมวิเคราะห์ ซึ่งพบว่าปัจจัยของความตื่นเต้น ความหงุดหงิด และความไร้อารมณ์ของผู้บริโภคสื่อโป๊ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ด้วย เช่น กลไกการเซ็นเซอร์ของรัฐ เว็บไซต์สตรีมมิง (streaming) วิดีโอโป๊ เทคโนโลยีวีพีเอ็น (VPN) แบบชำระและไม่ชำระเงิน โมเด็ม (modems) คอมพิวเตอร์ ไวรัสคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีหูฟังที่ให้ความเป็นส่วนตัว สิ่งเหล่านี้มีส่วนทำให้เกิดภูมิทัศน์ที่ซับซ้อน แทรกแซง ส่งผลต่อการประกอบสร้างอารมณ์ในการบริโภคสื่อโป๊ (Asman, in press) ขณะที่อีกงานชิ้นหนึ่งได้มุ่งไปที่ปรากฏการณ์สื่อโป๊ที่ถูกบุคคลใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการสลับหน้าของผู้ที่ไม่ยินยอม (กลายเป็นเหยื่อ) ไปใส่ในคลิปวิดีโอโป๊ (deepfake porn) งานดังกล่าวเก็บข้อมูลโดยใช้แพลตฟอร์มทวิตเตอร์ (Twitter) (ปัจจุบันเรียกแพลตฟอร์มเอกซ์ (X) ซึ่งพบประเด็นที่น่าสนใจว่าสื่อโป๊สลับหน้าที่ถูกสร้างขึ้นโดยปัญญาประดิษฐ์ถูกนำมาใช้เพื่อปิดปาก แบล็กเมล (blackmail) ทำให้อาย ลดความน่าเชื่อถือและเรียกผลประโยชน์ของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอแนะของงานศึกษาชิ้นนี้ก็เรียกร้องให้สาธารณชนและนักวิชาการสนใจในหลายมิติและรอบด้าน ทั้งผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ แรงจูงใจของสร้างเนื้อหาสื่อโป๊สลับหน้า บทบาทของผู้ชมที่นิยมดู และความรับผิดชอบเว็บไซต์โป๊ที่มีเนื้อหาสื่อโป๊สลับหน้า ซึ่งจะทำให้เห็นหลายมุมมองและจัดการกับการปลอมแปลงดังกล่าวนี้ได้ (Maddocks, 2020) การผลิตองค์ความรู้และข้อเสนอจากงานวิจัยสื่อโป๊ชิ้นนี้ได้แสดงให้เห็นว่าการศึกษาสื่อโป๊ในลักษณะโป๊ศึกษาไม่ใช่การสร้างข้อสรุปด้วยการมุ่งปราบปรามสื่อโป๊

ช่องว่างองค์ความรู้การวิจัยสื่อโป๊กับโป๊ศึกษาในทิศทางใหม่ของการวิจัยสื่อโป๊สังคมไทย

ปัจจุบันโป๊ศึกษาเติบโตในพื้นที่ทางวิชาการมากขึ้นและองค์ความรู้จากการวิจัยสื่อโป๊ด้วยแนวโป๊ศึกษาก็มีการอภิปรายถกเถียงเกี่ยวกับสื่อโป๊หลากหลายประเด็น แต่การเติบโตของโป๊ศึกษามักจะอยู่ในประเทศทางฝั่งยุโรปและอเมริกา เพราะหลาย ๆ ประเทศในฝั่งยุโรปและอเมริกา การผลิต การบริโภคและการนำเสนอสื่อโป๊ทำได้อย่างถูกกฎหมาย ทำให้นักวิชาการด้านโป๊ศึกษาสามารถออกแบบการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลได้หลากหลายวิธี เช่น การเข้าไปอยู่ในสนามหรือพื้นที่ที่มีการผลิตและบริโภคสื่อโป๊ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ

วัฒนธรรมสื่อโป๊แบบร่วมสมัยที่ลุ่มลึกมากไปกว่าเพียงแค่การวิเคราะห์ตัวบทของสื่อโป๊ อย่างพื้นที่จัดแสดงมหรสพสินค้าของอุตสาหกรรมสื่อโป๊ระดับโลก (Adult Entertainment Expo) ที่เมืองลาสเวกัส สหรัฐอเมริกา เป็นการจัดแสดงประจำปีเกี่ยวกับธุรกิจสื่อโป๊อย่างครบวงจร โดยที่ภายในงานมีนักแสดงหนังโป๊ แฟนคลับหนังโป๊ ผู้ผลิตสื่อโป๊ บริษัทผลิตหนังโป๊ ซึ่งงานดังกล่าวนี้ต่างได้รับความสนใจจากนักวิชาการด้านโป๊ศึกษาทั่วโลกที่มักมีส่วนร่วมทั้งในฐานะนักวิจัยและผู้รับเชิญสัมมนาวิชาการ (Comella, 2014; Coombes, Jimenez, & Dassopoulos, 2020) หรือทางฝั่งประเทศในแถบยุโรปก็มีพื้นที่แสดงออกทางเพศและอุตสาหกรรมสื่อโป๊ให้เห็นโดยทั่วไปที่ซึ่งถูกกฎหมาย รวมทั้งกลายเป็นพื้นที่วิจัยสำหรับนักวิชาการด้านโป๊ศึกษาในการเข้าไปเก็บข้อมูลด้วย เช่น โรงละคร “Casa Rosso” ย่านโคมแดง (red light district) ของเมืองอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยเป็นที่จัดแสดงเชิงโป๊เปลือย (Sanders-McDonagh, 2015) ในทางกลับกัน พื้นที่ทางวิชาการในการศึกษาสื่อโป๊ของภูมิภาคเอเชียโดยเฉพาะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นักวิชาการด้านโป๊ศึกษาหลาย ๆ ประเทศในภูมิภาคดังกล่าวนี้ ต้องประสบกับปัญหาในการทำวิจัยเกี่ยวกับสื่อโป๊จากปัจจัยเชิงโครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อข้อจำกัดและความท้าทายของนักวิชาการด้านโป๊ศึกษาชาวเอเชียที่แทบไม่สามารถศึกษาวิจัยสื่อโป๊ให้ก้าวข้ามกระบวนทัศน์ปัญหาสังคม แล้วเผยให้เห็นมิติอื่นของสื่อโป๊ได้มากนัก เพราะหลาย ๆ ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การผลิตและการบริโภคสื่อโป๊เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย (ยกเว้นญี่ปุ่น) พร้อมทั้งยังพ่วงมากับชุดคุณค่าของศีลธรรมและมาตรการของรัฐต่อการปราบปรามและเซนเซอร์สื่อโป๊ เช่น ไทย จีน เกาหลีใต้ ฟิลิปปินส์ ทำให้การเข้าถึงพื้นที่วิจัยหรือพื้นที่ในการเก็บข้อมูลการผลิตและการบริโภคสื่อโป๊มีข้อจำกัด และยังขาดการสนับสนุนจากแหล่งทุนวิจัยระดับชาติในการศึกษาวิจัยสื่อโป๊ที่ก้าวข้ามว่าเป็นปัญหาสังคมด้วย เพราะการฝังติดกับวัฒนธรรมทางเพศแบบดั้งเดิม สังคมมีความเป็นอนุรักษนิยม รวมถึงการเผชิญกับวัฒนธรรมของการปิดกั้นการแสดงออกทางเพศในที่สาธารณะ ความไม่เท่าเทียมของโครงสร้างอำนาจทางเพศ ความไม่มั่นคงทางการเมืองและการขาดเสรีภาพในการแสดงออกของคนในสังคม จึงส่งผลให้การศึกษาสื่อโป๊ด้วยแนวโป๊ศึกษาจากนักวิชาการด้านโป๊ศึกษาชาวเอเชียที่อยู่ในประเทศตัวเองเติบโตได้ค่อนข้างจำกัด (Jacobs, Baudinette, & Hambleton, 2020; Lee, 2021)

เมื่อเทียบกับการศึกษาสื่อโป๊ในบริบทสังคมไทย ผู้เขียนพบว่ายังมีความจำกัดทั้งไม่มีพื้นที่ทางวิชาการในการแบ่งปันประสบการณ์การวิจัยสื่อโป๊ของนักวิชาการมากพอ (reflexivity) ประกอบกับยังไม่มีนักวิชาการไทยที่นำเสนอตัวเองว่าเป็นนักวิชาการด้านสื่อโป๊/โป๊ศึกษาแพร่หลายมากนัก ขณะเดียวกันองค์ความรู้จากงานศึกษาเกี่ยวกับสื่อโป๊ของสังคมไทยช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมานี้ก็ยังไม่หลากหลาย ซึ่งเป็นเพราะปัจจัยสำคัญอย่างกฎหมายของสังคมไทยที่ยังไม่อนุญาตเสรีไม่ให้มีการผลิต แจกจ่าย และบริโภคสื่อโป๊ ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลหรือเข้าถึงข้อมูลจากสื่อโป๊ในบริบทสังคมไทยเต็มไปด้วยความท้าทาย ความเสี่ยงและข้อจำกัด ซึ่งส่งผลให้ประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับสื่อโป๊ในสังคมไทย ขาดข้อมูลเชิงลึกและบริบทเชิงวัฒนธรรมที่กว้างของสื่อโป๊ในสังคมไทย อย่างไรก็ตาม จากที่ผู้เขียนทบทวนงานวิจัยสื่อโป๊ในสังคมไทยใน 2 ทศวรรษที่ผ่านมา นั้น สามารถแบ่งออกเป็นได้ 2 กลุ่มหลักดังนี้

1. สื่อโป๊กับความกังวลต่อเด็กและเยาวชนและเป็นปัญหาสังคม

งานวิจัยสื่อโป๊ของสังคมไทยมีเป็นจำนวนมากในกลุ่มที่ 1 นี้ ที่มักจะเป็นการศึกษาด้วยการตั้งต้นประเด็นถึงที่มาของสื่อโป๊ว่ามีผลกระทบต่อสังคมไทยในลักษณะปัญหาสังคม มีผลต่อเด็กและเยาวชนที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมจากการได้ดูสื่อโป๊โดยเฉพาะบนพื้นที่อินเทอร์เน็ต เด็กและเยาวชนจะเกิดพฤติกรรมการเลียนแบบทางเพศที่ไม่เหมาะสม หรือกล่าวได้ว่าสื่อโป๊เป็นเรื่องผิดศีลธรรมทางเพศขัดกับวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย ก่อให้เกิดพฤติกรรมทางเพศที่เบี่ยงเบน ทำให้การผลิตองค์ความรู้ของผู้วิจัยในการศึกษาสื่อโป๊กลุ่มนี้ล้วนมีข้อเสนอว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างภาครัฐและหน่วยงานสังคมต่าง ๆ จะต้องเข้ามาจัดการและปราบปรามสื่อโป๊อย่างจริงจัง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายจะต้องรู้เท่าทันเทคโนโลยีด้วย เพื่อที่จะได้ปราบปรามสื่อโป๊ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ประภาส เตโช, 2549; วชิราธร ภูรินทร์, 2551; วีรพงษ์ พวงเล็ก, 2554; หนึ่งหทัย ขอผลกลาง, 2556)

2. สื่อโป๊ในฐานะพื้นที่เรื่องเพศและการศึกษาในบริบทข้ามวัฒนธรรม

ในกลุ่มที่ 2 นี้ ผู้เขียนพบว่าม้งงานศึกษาสื่อโป๊ที่ผู้วิจัยชาวไทยก้าวข้ามข้อเสนอแนะจากงานวิจัยสื่อโป๊ว่าเป็นปัญหาสังคมที่ต้องปราบปราม อีกทั้งการแสวงหาความรู้ในการวิจัยสื่อโป๊ก็เป็นการใช้เครื่องมือในการวิจัยสื่อโป๊ที่พ้นไปจากแนวปฏิฐานนิยม (positivism) เช่น ในงานศึกษาของชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์ (2551) เรื่อง “หนังสือโป๊ตลาดล่าง: ความรู้ มายาคติ และจินตนาการในเรื่องเพศ” มุ่งศึกษาและทำความเข้าใจถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ของ “สาร” ที่จะสื่อในหนังสือโป๊ตลาดล่าง และความรู้เรื่องเพศกับจินตนาการทางเพศที่ปรากฏออกมาในหนังสือโป๊ตลาดล่าง ซึ่งงานของชลิตาภรณ์มีวิธีการศึกษาด้วยการวิเคราะห์สารหรือองค์ประกอบของโครงเรื่องผ่านหนังสือโป๊ตลาดล่างที่รวบรวมมา และชี้ให้เห็นว่าการนำเสนอเรื่องเพศในหนังสือโป๊ตลาดล่างได้แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งในความเชื่อชุดของความหมายเรื่องเพศกระแสหลัก ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของผู้ชายชนชั้นล่างที่ขาดแคลนอำนาจเศรษฐกิจและสังคม แต่กลับสามารถเข้าถึงผู้หญิงที่สูงส่งกว่าผ่านจินตนาการทางเพศที่หนังสือโป๊นำเสนอออกมาได้ และเป็นภาพสะท้อนถึงจินตนาการทางเพศ เพศวิถีในการมีเพศสัมพันธ์ที่ออกไปจากข้อห้ามเรื่องเพศของสังคมไทยในรูปแบบต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม นอกจากงานของชลิตาภรณ์ที่นำเสนอองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยสื่อโป๊ในมิติความรู้เรื่องเพศวิถี ผู้เขียนพบงานวิจัยสื่อโป๊อีก 2 ชิ้นที่ตั้งใจวิจัยและนำเสนอองค์ความรู้ที่หันมามองที่กว้างขึ้นของสื่อโป๊ในมิติพื้นที่เรื่องเพศ แต่เป็นการศึกษาสื่อโป๊ในบริบทข้ามวัฒนธรรม คือ สื่อโป๊ประเทศญี่ปุ่น เช่น งานของสุนิสา ใจชื่น (2561) เรื่อง “การวิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาและปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของภาพยนตร์เอวี (AV) ในประเทศญี่ปุ่นที่ส่งผลให้เกิดความนิยมในประเทศไทย” โดยสุนิสาวิธีการศึกษาวิจัยสื่อโป๊ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นประสบความสำเร็จ เพราะมีความคิดสร้างสรรค์ในการถ่ายทำ สังคมญี่ปุ่นเข้าใจเรื่องเพศสัมพันธ์ อัตลักษณ์ของนักแสดงโป๊ผู้หญิงมีความโดดเด่น รวมถึงนักแสดงโป๊ผู้หญิงมาร่วมงานต่าง ๆ ที่ไทยก็ยิ่งสร้างความประสบความสำเร็จในสื่อโป๊ญี่ปุ่น ขณะที่งานของปิยะพงษ์ อิงไธสง (2562) เรื่อง “หนังสือโป๊

เกย์ญี่ปุ่น: การประกอบสร้างความเป็น “เคียวริ” และการอ่านความหมายของผู้ชม” ออกแบบวิธีการวิจัยด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาจากหนังสือญี่ปุ่น สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญวัฒนธรรมญี่ปุ่น และสัมภาษณ์ผู้ชมหนังสือญี่ปุ่นที่เป็นเคียวริชาวญี่ปุ่น ผลการศึกษาพบประเด็นสำคัญที่หนังสือญี่ปุ่นประกอบสร้างความเป็นเคียวริด้วยการรื้อสร้างวัฒนธรรมและบรรทัดฐานทางสังคมของญี่ปุ่นและอำนาจความเป็นชายแบบญี่ปุ่น โดยมีเงื่อนไขสำคัญคือกิจกรรมการมีเพศสัมพันธ์ บทบาทอาชีพ มุมกล้องในฐานะอำนาจการจ้องมองแบบเคียวริ

จึงจะเห็นว่าการศึกษาสื่อโป๊ในสังคมไทยทั้ง 2 กลุ่ม โดยเฉพาะในกลุ่มที่ 2 ที่เป็ความพยายามในการเผยให้เห็นมิติอื่นของสื่อโป๊จากผู้วิจัยชาวไทยที่ศึกษาสื่อโป๊ แต่ก็เป็สื่อโป๊ในบริบทต่างประเทศดังประเทศญี่ปุ่นที่กฎหมายอนุญาตเสรีในการผลิตสื่อโป๊ จึงไม่ใช่การศึกษาสื่อโป๊สังคมวัฒนธรรมไทย (ยกเว้นงานของชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2551) แต่จากงานศึกษาทั้ง 3 ชิ้นสำคัญของกลุ่มที่ 2 กลับมีคุณูปการที่แสดงให้เห็นถึงพลวัตของการศึกษาสื่อโป๊ในมุมมองของผู้วิจัยชาวไทยที่เขยิบออกจากโจทย์ประเด็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาผลกระทบของสื่อโป๊ในสังคมว่าดีหรือไม่ดี หรือผูกโยงสื่อโป๊เข้ากับมิติเดียวในเรื่องปัญหาสังคม อาชญากรรมทางเพศที่ท้ายที่สุดนำไปสู่ข้อเสนอจากงานวิจัยในการปราบปราม ซึ่งการศึกษาวิจัยสื่อโป๊ด้วยแนวโป๊ศึกษาจะไม่ตั้งคำถามหรือประเด็นการวิจัยด้วยจุดเริ่มต้นและข้อเสนอแนะเช่นนี้ เว้นแต่ศึกษาสื่อโป๊ด้วยประเด็นหลากหลายมุมมองของผู้คนที่ม่ต่อสื่อโป๊ เช่น มุมมองผู้ให้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยต่อสื่อโป๊ในสังคมไทย เพื่อที่จะเห็นมุมมองที่กว้างขึ้น ได้ยินเสียง และให้ความเป็นธรรมทั้งผู้ผลิต ผู้ใช้สื่อโป๊ รวมถึงผู้ที่ไม่สนับสนุนสื่อโป๊ (เช่น งานของเคลซี เบิร์ก (Kelsy Burke) (2023) ที่เคยศึกษาประเด็นดังกล่าวนี้ในสังคมอเมริกา) จะทำอย่างไรให้ผู้คนในสังคมไทยอยู่ร่วมกับสื่อโป๊หรือมีมุมมองที่กว้างขึ้นในฐานะที่สื่อโป๊ก็เป็ส่วนหนึ่งของสังคม การวิจัยสื่อโป๊ด้วยลักษณะนี้จึงจะกล่าวได้ว่าเป็นการวิจัยสื่อโป๊ด้วยแนวโป๊ศึกษา

สรุปและข้อเสนอแนะ

สื่อโป๊อยู่ในสังคมมนุษย์มาอย่างยาวนาน แต่ในทางกลับกันก็เป็ข้อถกเถียงและถูกมองว่าเป็นปัญหาสังคมมายาวนานเช่นกัน ในฐานะที่สื่อโป๊เป็เรื่องทางเพศที่อารมณ์และความปรารถนาทางเพศไม่ได้อยู่ภายใต้กรอบสถาบันการแต่งงาน ประกอบกับการถูกผูกโยงว่านำไปสู่อาชญากรรมและปัญหาทางเพศต่าง ๆ ที่แม้จะยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้ สื่อโป๊จึงถูกมองว่าเป็นปัญหาสังคม และที่ทรงพลังในการมองว่าสื่อโป๊เป็ปัญหาสังคมคือข้อถกเถียงในกลุ่มนักสตรีนิยมจากขบวนการเคลื่อนไหวสตรีนิยมลูกที่ 2 เป็นต้นมา ซึ่งก็ไม่สามารถหาข้อสรุปได้เช่นกัน และยังสวนทางกลับความเติบโตของอุตสาหกรรมสื่อโป๊และพลวัตของสื่อโป๊ รวมถึงความหลากหลายของสื่อโป๊ ทำให้โป๊ศึกษาค่อย ๆ ผงาดขึ้นที่เคลื่อนออกจากกระบวนทัศน์สื่อโป๊ในฐานะปัญหาสังคมไปสู่การมองและศึกษาสื่อโป๊ในฐานะปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม ถึงกระนั้นนักวิชาการที่ศึกษาสื่อโป๊ด้วยลักษณะโป๊ศึกษามักไม่มีพื้นที่ทางวิชาการมากพอโดยมีเงื่อนไขสำคัญ เช่น ศีลธรรมและวาทกรรมของผู้มีอำนาจและกลุ่มพรรคการเมือง รวมถึงในสถาบันการศึกษาและกลุ่มนักวิชาการที่เป็นักปฏิบัติกับสื่อโป๊อยู่แล้วยังคงทำให้เป็อุปสรรคสำคัญของการศึกษาสื่อโป๊ด้วยแนวโป๊ศึกษาที่จะเผยให้เห็นพลวัตซับซ้อนของสื่อโป๊ในสังคมร่วมสมัย

นอกจากนี้ งานศึกษาสื่อโป๊ในลักษณะแนวโป๊ศึกษาของภูมิภาคเอเชียโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทสังคมไทย ดังที่ผู้เขียนได้นำเสนอไปจะเห็นว่ายิ่งเต็มไปด้วยช่องว่างขององค์ความรู้ในการศึกษาวิจัยสื่อโป๊ เพราะปัจจัยจากโครงสร้างสังคมและวัฒนธรรม ทั้งมิติทางศีลธรรมและกฎหมายที่ไม่อนุญาตเสรีให้มีการผลิตและบริโภคสื่อโป๊ สิ่งนี้ได้สร้างข้อจำกัดต่อประเด็นหัวข้อวิจัยและความท้าทายต่อการเก็บข้อมูลในพื้นที่ที่มีการผลิตและบริโภคสื่อโป๊ของสังคมไทย (แม้จะเป็นพื้นที่ที่ไม่ถูกกฎหมาย เช่น เว็บไซต์แชร์วิดีโอโป๊) ซึ่งทำให้การผลิตองค์ความรู้จากการศึกษาวิจัยสื่อโป๊ของสังคมไทยไม่หลากหลายตามมาด้วย ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะด้วยกันเป็น 3 ประการ ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยสื่อโป๊ในสังคมไทยด้วยแนวโป๊ศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาเชิงวิพากษ์ต่อกรอบทางกฎหมาย มาตรการที่ควบคุม ปรามปรามและเซนเซอร์สื่อโป๊ รวมทั้งในมิติทางวัฒนธรรมของสื่อโป๊กับการต่อสู้ต่อรองของผู้ที่เกี่ยวข้องกับสื่อโป๊ที่มีต่อกฎหมายไทยที่ไม่อนุญาตให้ผลิตและเผยแพร่สื่อโป๊ ซึ่งเป็นหัวข้อประเด็นสำคัญที่ควรมีการศึกษาด้านเหล่านี้เพิ่มเติม เพราะในปัจจุบันของสังคมไทยมีกลุ่มผู้ผลิตสื่อโป๊ด้วยตัวเองหรือที่เรียกว่าเซ็กซ์ครีเอเตอร์แสดงตัวตนให้เห็นมากขึ้น รวมทั้งในฝั่งเซ็กซ์ครีเอเตอร์และผู้บริโภคสื่อโป๊ได้มีการประท้วงและวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลไทยที่เซนเซอร์สื่อโป๊ เพื่อตั้งคำถามถึงสิทธิและเสรีภาพในการผลิตและบริโภคสื่อโป๊ (Reuters, 2020)

2. ในแวดวงทางวิชาการและนักวิชาการ โดยเฉพาะนักวิชาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ในฐานะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการวิพากษ์และวิจัยทางสังคม ควรให้ความสำคัญต่อการสนับสนุนและปกป้องเสรีภาพทางวิชาการและเสรีภาพในการแสดงออกควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้มั่นใจว่านักวิจัย/นักวิชาการด้านโป๊ศึกษาที่มีภูมิหลังทางสาขาวิชาที่แตกต่างกัน สามารถศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสื่อโป๊ได้โดยไม่ต้องกลัวว่าจะถูกเซนเซอร์ทางวิชาการ แม้จะก้าวข้ามกระบวนทัศน์สื่อโป๊ในฐานะปัญหาสังคม

3. หน่วยงานผู้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยโดยเฉพาะทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ควรให้ความสำคัญและสนับสนุนให้เงินทุนวิจัยแก่การศึกษาวิจัยสื่อโป๊ด้วยหัวข้อและแง่มุมต่าง ๆ ด้วยทิศทางใหม่อย่างแนวโป๊ศึกษาด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยสื่อโป๊ที่มีความลุ่มลึกในมิติเชิงสังคมวัฒนธรรม นำมาถกเถียง อภิปราย และฉายภาพให้เห็นถึงพลวัตสื่อโป๊ของสังคมวัฒนธรรมไทย เพื่อที่ผู้คนในสังคมได้มีข้อมูลมากขึ้นและมุมมองที่กว้างขึ้น เข้าใจมิติต่าง ๆ ของสื่อโป๊ว่ามีความซับซ้อน ไม่ได้มองสื่อโป๊ในลักษณะที่หยุดนิ่งว่าเป็นปัญหาสังคม อีกทั้งการศึกษาสื่อโป๊ด้วยแนวโป๊ศึกษายังเป็นผลดีต่อการลดการตีตรา การไม่เลือกปฏิบัติหรือประณามต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการสื่อโป๊ในสังคมไทยที่ตามมาด้วย ยิ่งไปกว่านั้นคือการกลับไปแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างสังคมอย่างศีลธรรมและกฎหมายของไทยที่มีต่อการผลิตและการบริโภคสื่อโป๊ด้วย

เอกสารอ้างอิง/References

- ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. (2551). *หนังสือโป๊ตลาดล่าง: ความรู้ มายาคติ และจิตนาการในเรื่องเพศ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสร้างสุขเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2564). *แฮชแท็ก “น้องไข่เน่า” ฟุ้งติดเทรนด์ หลังตำรวจไซเบอร์ไม่ให้ประกันตัว*. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/society/2199281>.
- ประภาส เตโช. (2549). *ความคิดเห็นของประชากรกรุงเทพมหานครต่อสื่อลามก และแนวทางการควบคุมการเผยแพร่*. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช). สืบค้นจาก https://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=238804.
- ปิยะพงษ์ อิงไธสง. (2562). *หนังสือโป๊ญี่ปุ่น: การประกอบสร้างความเป็น “เคียวริ” และการอ่านความหมายของผู้ชม*. (ดุสิตนิพนธ์ปริญญาดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์). สืบค้นจาก https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:169026.
- วชิราธร ภูรินทร์. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อการปราบปรามสื่อลามกอนาจารบนอินเทอร์เน็ต ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรม, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์). สืบค้นจาก https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:125524.
- วีรพงษ์ พวงเล็ก. (2554). *สื่อลามกบนอินเทอร์เน็ต: อันตรายที่พึงระวังและแนวทางแก้ปัญหาต่อเยาวชนไทย*. *นักบริหาร*. 31(2), 223-231.
- สุนิสา ใจชื่น. (2561). *การวิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาและปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของภาพยนตร์เอวี (AV) ในประเทศญี่ปุ่นที่ส่งผลให้เกิดความนิยมในประเทศไทย*. (สารนิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต). สืบค้นจาก <https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Sunisa.Jai.pdf>.
- สำนักงานกิจการยุติธรรม. (2565). *แฮชแท็กสื่อลามก ผิดหรือไม่?*. สืบค้นจาก <https://justicechannel.org/read/lawget/lawget178>.
- หนึ่งหทัย ขอมผลกลาง. (2556). *โครงการวิจัยสื่อลามกบนอินเทอร์เน็ต: พัฒนาการของตลาดสื่อลามกและความถดถอยของสังคมไทย*. สืบค้นจาก https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:307568.
- Attwood, F. (2010). Introduction: Porn Studies from Social Problem to Cultural Practice. In Attwood, F. (Ed), *Porn.com: Making Sense of Online Pornography*. (pp. 1-13). New York: Peter Lang.
- Attwood, F., & Smith, C. (2014a). Anti/pro/critical porn studies. *Porn Studies*. 1(1-2), 7-23. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1080/23268743.2014.887364>.
- Attwood, F., & Smith, C. (2014b). Porn Studies: an introduction. *Porn Studies*. 1(1-2), 1-6. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/23268743.2014.887308>.

- Attwood, F., Maina, G., & Smith, C. (2018), Conceptualizing, Researching and Writing Pornography. *Porn Studies*. 5(1), 1-5. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/23268743.2018.1444008>.
- Asman, I. C. (in press). 'How am I supposed to enjoy that?' Assemblages of porn spectatorship. *Porn Studies*. 1-14. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/23268743.2023.2197912>.
- Berg, H. (2021). *Porn work: Sex, Labor, and late capitalism*. Chapel Hill: University of North Carolina Press.
- Burke, K. (2023). *The Pornography Wars: The Past, Present, and Future of America's Obscene Obsession*. London: Bloomsbury Publishing.
- Burke, K., & MillerMacPhee, A. (2020), Constructing pornography addiction's harms in science, news media, and politics. *Social Forces*. 99(3), 1334-1362. Retrieved from <https://doi.org/10.1093/sf/soaa035>.
- Byron, P. (2024), Porn literacy and young people's digital cultures. *Porn Studies*. 11(1), 32-39. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/23268743.2023.2174173>.
- Chowkhani, K. (2016). Pleasure, bodies and risk: women's viewership of pornography in urban India. *Porn Studies*. 3(4), 443-452. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/23268743.2016.1147374>.
- Comella, L. (2014). Studying porn cultures. *Porn Studies*. 1(1-2), 64-70. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/23268743.2014.882611>.
- Coombes, E., Jimenez, J., & Dassopoulos, A. (2020). Forging fandom: shared culture and porn tourism at the Adult Entertainment Expo. *Porn Studies*. 7(2), 1-8. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/23268743.2020.1744475>.
- Delmonico, D. L. (1997). Cybersex: High tech sex addiction. *Sexual Addiction & Compulsivity*. 4(2), 159-167. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/10720169708400139>.
- Del Rio, K., & Pezzutto, S. (2020). Professionalism, pay, and the production of pleasure in Trans porn. *TSQ: Transgender Studies Quarterly*. 7(2), 262-267. Retrieved from <https://doi.org/10.1215/23289252-8143435>.
- Dines, G. (2010). *Pornland: How Porn Has Hijacked Our Sexuality*. Boston: Beacon Press.
- Dines, G., Jensen, R., & Russo, A. (1998). *Pornography: The production and consumption of inequality*. New York: Routledge.
- Dworkin, A. (1994). *Pornography: Men possessing women*. London: The Women's Press.
- Echols, A. (2016), Retrospective: Tangled Up in Pleasure and Danger. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*. 42(1), 11-22. Retrieved from <https://doi.org/10.1086/686751>.

- Eko, L. (2016). *The regulation of sex-themed visual imagery: From clay tablets to tablet computers*. New York: Palgrave MacMillan.
- Gerhard, J. F. (2001). *Desiring revolution: Second-wave feminism and the rewriting of American Sexual thought 1920 to 1982*. New York: Columbia University Press.
- Irvine, M. J. (2018). Dirty Words, Shameful Knowledge, and Sex Research. *Porn Studies*. 5(1), 14-19. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/23268743.2017.1386124>.
- Jacobs, K. (2014). Internationalizing Porn Studies. *Porn Studies*. 1(1-2), 114-119. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/23268743.2014.882178>.
- Jacobs, K., Baudinette, T., & Hambleton, A. (2020). Reflections on researching pornography across Asia: Voices from the Region. *Porn Studies*. 7(3), 250–257. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/23268743.2020.1776152>.
- Jones, A. (2019). The pleasures of fetishization: BBW erotic webcam performers, empowerment, and pleasure. *Fat Studies*. 8(3), 279-298. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/21604851.2019.1551697>.
- Jones, A. (2020). *Camming: Money, Power, and Pleasure in the Sex Work Industry*. New York: New York University Press.
- Lee, M. J. (2021). Webcam Modelling in Korea: Censorship, pornography, and eroticism. *Porn Studies*. 8(4), 485–498. <https://doi.org/10.1080/23268743.2021.1901602>.
- MacKinnon, C. A. (2005). Pornography as Trafficking. *Michigan Journal of International Law*. 26(4), 993-1012. Retrieved from <https://repository.law.umich.edu/mjil/vol26/iss4/1>.
- Maddocks, S. (2020). ‘A Deepfake Porn Plot Intended to Silence Me’: exploring continuities between pornographic and ‘political’ deep fakes. *Porn Studies*. 7(4), 415-423. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/23268743.2020.1757499>.
- McElory, W. (1997). *XXX: A woman’s right to pornography*. New York: St. Martin's Press.
- Morgan, R. (1978). *Going Too Far: The Personal Chronicle of a Feminist*. New York: Random House.
- Muhammadong, M. (2023). Religiousity and Islamic Normativism in Pornography as a Social Phenomenon. *Aqlam: Journal of Islam and Plurality*. 8(1), 31-38. Retrieved from <https://doi.org/10.30984/ajip.v8i1.2518>.
- Nguyen, T. (2013). From slutwalks to SuicideGirls: Feminist Resistance in the third wave and Postfeminist Era. *Women’s Studies Quarterly*. 41(3/4), 157–172. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/23611512>.

- Noble, B. (2024). Notes from a (retiring) Porn Scholar – Teaching Porn Studies in Canada: a (very brief) Reflection. *Porn Studies*. 11(1), 6-11. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/23268743.2023.2174172>.
- Paasonen, S., Nikunen, K., & Saarenmaa, L. (2007). Pornification and the Education of Desire. In Paasonen, S., Nikunen, & Saarenmaa, L. (Eds.), *Pornification: Sex and Sexuality in MediaCulture*. (pp. 1-20). Oxford: Berg Publishers.
- Reuters. (2020). *Thailand's online porn ban sparks backlash*. Retrieved from <https://edition.cnn.com/2020/11/03/asia/thailand-porn-ban-protest-scli-intl/index.html>.
- Sanders-McDonagh, E. (2015). Porn by any other name: Women's consumption of public sex performances in Amsterdam. *Porn Studies*. 2(4), 329–341. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/23268743.2015.1100092>.
- Smith, C. (2021). Putting Porn Studies (Back) Into Porn Literacy. *Synoptique*. 9(2), 160-182, Retrieved from <https://www.synoptique.ca/issue-9-2>.
- Snyder-Hall, R. C. (2010). Third-wave feminism and the defense of “choice.”. *Perspectives on Politics*. 8(1), 255–261. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/25698532>.
- Strossen, N. (1993). A Feminist Critique of “the” Feminist Critique of Pornography. *Virginia Law Review*. 79(5), 1099-1190. Retrieved from <https://doi.org/10.2307/1073402>.
- Thorneycroft, R. (in press). ‘Facefuck Me’: exploring crip porn, *Porn Studies*. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/23268743.2021.1961603>.
- Wahl, D. W. (in press). Pornographic turning points in the life course: Uses of pornography in sexual self-development. *Porn Studies*. 1-7. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/23268743.2023.2262475>.
- Watts, C., & Hilton, D. (2011). Pornography addiction: A neuroscience perspective. *Surgical Neurology International*. 2(1), 19. Retrieved from <https://doi.org/10.4103/2152-7806.76977>.
- Williams, L. (1989). *Hard core: Power, pleasure, and the “Frenzy of the visible”*. Berkeley: University of California Press.
- Williams, L. (Ed.) (2004a). *Porn Studies*. Durham: Duke University Press.
- Williams, L. (2004b). Porn Studies: Proliferating Pornographies On/Scene: An Introduction. In Williams, L. (Ed.), *Porn Studies*. (pp. 1-26). Durham: Duke University Press.

Willis, E. (2012). *Beginning to See the Light: Sex, Hope, and Rock-and-Roll*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Workpoint Today. (2564). *มีความผิดกฎหมาย แม้อายุเกิน 18 ปี นำภาพหรือคลิป 'ลามกอนาจาร' ของตัวเองเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์*. สืบค้นจาก <https://workpointtoday.com/3police-cyber/>.

Zillmann, D., & Bryant, J. (1988), Effects of Prolonged Consumption of Pornography on Family Values. *Journal of Family Issues*. 9(4), 518-544. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/019251388009004006>.